

Egil Midtlyng og Agnes Aall Ritland

**Leseferdigheter i den voksne
befolkningen i Norge**
Pilotundersøkelse.
Dokumentasjonsrapport

Forord

Pilotundersøkelsen om leseferdigheter i den voksne befolkningen i Norge er gjennomført på oppdrag fra Avdeling for voksenopplæring og folkeopplysning i Kirke-, utdannings-, og forskningsdepartementet. Førstekonsulent Inger S. Minge har vært kontaktperson i departementet. Senter for leseforskning ved Høyskolen i Stavanger med Egil Gabrielsen som prosjektleder, har vært faglig ansvarlig i undersøkelsen.

Ved seksjon for intervjuundersøkelser i Statistisk sentralbyrå har prosjektlederansvaret vært delt. Under planlegging og utforming av bakgrunnsintervjuet og oversetting av oppgavene og leseheftene var Hilde Rudlang prosjektleder. Under selve gjennomføringen var Egil Midtlyng og Agnes Aall Ritland prosjektledere. Stein Oppdal utarbeidet utvalgsplanen. Jan Haslund, Solveig Myklestad og Johnny Johansen har hatt ansvaret for dataarbeidet. Kari Grøholt og Grethe Korsvoll har vært intervjukontakter. Rapporten er utarbeidet av Egil Midtlyng og Agnes Aall Ritland under rådgivning fra Jørn Leipart.

INNHold:

1. FORMÅL	2
2. UTVALG	3
3. OPPLÈGG FOR UNDERSØKELSEN	4
4. BAKGRUNNSINTERVJU	5
5. LESEPRØVENE	5
6. GJENNOMFØRING.	7
7. ERFARINGER FRA FELTARBEIDET	8
8. ANALYSE AV FRAFALLET	9
Utvalgsskjevhet	10
Utvalgsvarians	12
Innsamlings- og bearbeidingsfeil	13
9. NOEN RESULTATER FRA BAKGRUNNSINTERVJUET	13
Sysselsetting	14
Yrke	14
Næring	14
Kursaktivitet	15
Intervjutid	16
Hovederfaringer.....	17
10. VEDLEGG	17
IO-BREV	18
UTSKRIFT AV BAKGRUNNSINTERVJU	20

1. Formål.

I 1994 - 1995 gjennomførte landene Canada, Nederland, Polen, Sveits, Sverige, Tyskland og USA en undersøkelse for å kartlegge leseferdighetene i den voksne befolkningen (International Adult Literacy Survey - IALS). Arbeidet med IALS ble igangsatt med to hovedmålsettinger. Den første var å utvikle en skala som gjør det mulig å sammenligne folk med vidt forskjellige leseferdigheter. Den andre var, dersom det var mulig å utvikle en slik vurderingsskala, å beskrive og sammenligne leseferdighetene i de ulike land. Bakgrunnen for å sette i gang slike undersøkelser er at den økende kompleksiteten i industrisamfunnet gjør folks økonomiske selvstendighet stadig mer avhengig av evnen til å nyttegjøre seg informasjon i form av skrevet og trykt tekst. Det er grunn til å frykte at den økonomiske og sosiale strukturen i samfunnet vil være truet dersom større deler av befolkningen mangler denne evnen.

Resultatene fra undersøkelsen ble publisert i desember 1995 i rapporten Literacy, Economy and Society, utgitt av OECD i samarbeid med Statistics Canada. I korte trekk viser resultatene at leseferdighetene varierer sterkt mellom ulike grupper i befolkningen, der type arbeid kanskje er den faktoren som skiller sterkest. Lesevansker er ikke bare begrenset til små marginale grupper. I gjennomsnitt kommer 20 prosent av den voksne befolkningen så dårlig ut at de har vansker med å få med seg nødvendig informasjon. Med bakgrunn i disse resultatene ble det bestemt å gjennomføre en ny runde av undersøkelsen, nå kalt Second International Adult Literacy Survey (SIALS). Denne skal gjennomføres i 1997, og det er lagt opp til at Norge deltar sammen med blant annet Danmark, Italia og Portugal.

Målsettinger for den norske undersøkelsen er:

- å gi en beskrivelse av leseferdighetene i den voksne befolkningen i Norge (16-64 år) som kan sammenliknes med resultatene i andre land.
- å skaffe informasjon for å evaluere skole og voksenopplæring, og utvikle voksenopplæringsprogram som oppfyller arbeidslivets og hverdagslivets krav til lese- og skriveferdigheter hos voksne.
- å utvikle metoder for å bedømme innvandreres lese- og skriveferdigheter og undervisningsbehov
- å få fram resultater for et tilstrekkelig stort antall ungdommer, yrkesaktive, arbeidsledige og eldre til at man kan sammenlikne deres lese- og skriveferdigheter.
- å skaffe til veie data som gjør det mulig å analysere sammenhengen mellom lese- og skriveferdigheter og økonomisk konkurransevne i ulike land.
- å utvikle metoder for å bedømme lese- og skrivekrav i forskjellige hverdagssituasjoner og situasjoner i arbeidslivet.
- å kunne utforme informasjon o.l. fra myndighetene på en bedre måte.

For å tilpasse undersøkelsesopplegget både til språklige og kulturelle forhold, er det forutsatt at det gjennomføres en prøveundersøkelse, en pilot, for å teste ut hvordan enkeltspørsmål og feltarbeid fungerer i de enkelte land. For Norges vedkommende ble piloten gjennomført høsten 1996.

Målsettinger for den norske pilotundersøkelsen var:

- å fange opp hvordan intervjuet og lesetestene fungerer i praksis.
- å få en systematisk oversikt over erfaringer som framkommer i intervjusituasjonen, både erfaringene til intervjuobjektene (IO) og intervjuerens egne erfaringer.
- å finne ut hvor misforståelser kan oppstå og hvilke spørsmål som er dårlig formulert.
- å få ideer til forbedringer.
- å få tidsanslag for de ulike delene av leseferdighetsundersøkelsen.

2. Utvalg

I samsvar med rapporten fra den første internasjonale leseferdighetsundersøkelsen, er det grunn til å anta at det er en relativ overhyppighet av lesevansker blant personer med lav utdanning. I 1994 hadde 28,7 prosent av befolkningen over 16 år i Norge utdanning på grunnskolenivå. 51,9 prosent hadde videregående skole, mens 19,5 prosent hadde fullført utdanning på universitets- eller høyskolenivå. Det er ønskelig å sikre at utvalget har en tilstrekkelig representasjon av personer med lav utdanning. Følgelig bør utvalget stratifiseres slik at det trekkes disproporsjonalt ved at personer med lav utdanning oversamples.

Ved å trekke halvparten av utvalget blant personer med høyeste utdanning på grunnskolenivå, venter vi følgende sammensetning av nettoutvalget til piloten:

Tabell 2.1. Utvalg trukket fra landets mest folkerike kommuner etter lengste utdanning fordelt etter alder og kjønn. Prosent og antall.

	Ialt		Grunnskole		Videregående		Høgskole/ Universitet		Uoppgitt	
	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall
Menn										
16-24	9,6	29	6,0	18	3,0	9	0,6	2		
25-44	20,2	61	7,6	23	7,3	22	5,3	16		
45-64	16,6	50	9,6	29	4,0	12	3,0	9		
Kvinner										
16-24	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0		
25-44	9,6	29	6,0	18	3,0	9	0,6	2		
45-64	20,3	61	7,3	22	7,0	21	6,0	18		
Uoppgitt	20,1	61	13,5	41	4,3	13	2,3	7		
Ialt	3,6	11							3,6	11
Ialt	100,0	302	50,0	151	28,6	86	17,8	54	3,6	11

Beregningene baserer seg på tall for fordelingen av lengste utdanning etter kjønn og aldersgruppe i landets mest folkerike kommuner, og må anses som ca-tall. For et landsdekkende utvalg ville samme prinsipp gi omtrent følgende prosentvise sammensetning av et utvalg:

Tabell 2.2 Utvalg trukket fra hele landet etter lengste utdanning i fordelt etter alder og kjønn. Prosent og antall. Prosent.

	Ialt		Grunnskole		Videregående		Høgskole/ Universitet		Uoppgitt	
	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall
Menn										
16-24		9,9		5,0		4,4		0,5		
25-44		19,8		7,2		8,8		3,8		
45-64		19,1		11,8		4,9		2,4		
Kvinner										
16-24		9,8		5,2		3,8		0,8		
25-44		18,7		6,6		8,0		4,1		
45-64		20,8		14,1		4,9		1,8		
Uoppgitt		1,9								1,9
Ialt		100,0		49,9		34,8		13,4		1,9

Ved å gå fram på denne måten får vi et utvalg med et stort innslag av noe eldre personer med lav utdanning. Denne vridningen har konsekvenser både for svarprosenten og for gjennomføringstiden. Det er mulig at et bedre design hadde vært å trekke inn alder i tillegg til utdanning som en stratifiseringsvariabel.

For pilotundersøkelsen ble utvalget trukket etter følgende spesifisering. Befolkningen i alderen 16-64 år i det aktuelle området, (Oslo og omegnskommuner) ble delt i to grupper. Utdanning på grunnskolenivå, og øvrige. Fra hver av disse gruppene ble det trukket et proporsjonalt utvalg på 200 personer. Resultatene fra piloten vil gi et grunnlag å bygge videre på når det skal tas beslutning om utvalgsdesign for hovedundersøkelsen.

3. Opplegg for undersøkelsen

Pilotundersøkelsen bestod av to hoveddeler - selve leseferdighetsundersøkelsen hvor det først og fremst skulle samles inn data ved hjelp av undersøkelsesmaterialet som er utviklet, og en evaluering av dette undersøkelsesopplegget. Her ble det også systematisk samlet inn data og erfaringer om hvordan de ulike undersøkelsesleddene fungerte.

Leseferdighetsundersøkelsen var bygd opp på følgende måte:

- Først ble det utført et bakgrunnsintervju - som ifølge den internasjonale malen skulle ta omtrent 30 minutter.
- Deretter besvarte IO leseoppgaver i et basishefte som ble delt ut av intervjueren.
- Intervjuerne registrerte svarene i basisheftet straks IO var ferdig med å besvare det. Her lå det et registreringsopplegg inne på intervjuernes PC.
- Dersom minst to av de seks oppgavene i basisheftet var besvart riktig, fikk IO ett av syv lesehefter. Hvilket av de syv leseheftene IO skulle ha, ble bestemt av et program i intervjuernes PC. Heftet ble besvart mens intervjueren var hos IO.
- Intervjuerne delte også ut en «avis» som ble brukt for å svare på noen av leseoppgavene
- Inne på intervjuernes PC lå det et registreringsopplegg for leseheftet - intervjuerne registrerte svarene etter at de var kommet hjem.

Evalueringen bestod av følgende deler:

- Intervjuerne registrerte IOs reaksjoner på spørsmål og svaralternativer underveis i bakgrunnsintervjuet. Dette var lagt inn i intervjuprogrammet som tilleggsspørsmål som ble stilt intervjueren umiddelbart etter at svaret på de enkelte spørsmål var registrert. Her kunne intervjueren taste inn forhåndsbestemte koder for de reaksjoner IO ga uttrykk for.
- Intervjuerne ga egne vurderinger av hele intervjuet etter at det var avsluttet, dvs når de var kommet hjem. Også her var det laget et registreringsopplegg på intervjuernes PC.
- Tiden for de ulike deler av undersøkelsen ble registrert. Dette var lagt inn som egne spørsmål i intervjuprogrammet ved start og slutt på hver del. Tiden ble registrert automatisk når intervjuerne trykket på en tast for å komme videre.
- Frafallsårsakene ble registrert.
- Leseheftene vil bli kontrollregistrert av en spesialopplært kodegruppe. Dette skal sammenlignes med intervjuernes registrering av leseheftene.

Undersøkelsesmaterialet, dvs. spørsmålene i bakgrunnsintervjuet og teksten i leseheftene og materialet som hører til, ble oversatt til norsk på grunnlag av den engelske og den svenske utgaven av IALS-instrumentene. Den norske oversettelsen ble vurdert og kommentert av Statistics Canada. I trykningen av materialet til pilotundersøkelsen ble det langt på vei tatt hensyn til disse. Noen

kommentarer og endringsforslag (ca. 10 prosent), som ville ha medført en klar forvansking av det norske språket, ble imidlertid ikke tatt til følge i piloten.

4. Bakgrunnsintervju

Det er utarbeidet et bakgrunnsintervju som inneholder ni ulike seksjoner med spørsmål. Den internasjonale intervjuguiden forutsetter at en del av spørsmålene er obligatoriske og må stilles til alle som deltar i undersøkelsen. Andre spørsmål kan de ulike deltakerlandene selv velge om de vil ha med. I bakgrunnsintervjuet er det også mulig å ta med tilleggsspørsmål som er av spesiell interesse for de ulike land. Seksjonene i den norske pilotundersøkelsen var følgende:

A: Generelle opplysninger:

Spørsmål angående utdanning, fødested, alder m.v.. I piloten er denne stort sett beholdt tilsvarende den internasjonale utgaven.

B: Språklige opplysninger:

Spørsmål om språklig bakgrunn og språkkompetanse. Også denne tilsvarer i hovedtrekk den internasjonale utgaven.

C: Opplysninger om foreldre: foreldres utdanning:

Her er de «frivillige» spørsmålene fra den internasjonale utgaven er utelatt.

D: Sysselsetting:

Inneholder detaljerte opplysninger om nåværende og tidligere arbeidssituasjon. Denne er som i den internasjonale utgaven. I tillegg er det laget spørsmål som spesielt ivaretar norske forhold på arbeidsmarkedet.

E: Lesing og skriving på arbeid og som arbeidssøkende

Seksjonen er beholdt i samsvar med den internasjonale versjonen.

F: Voksenopplæring

Seksjonen er beholdt i samsvar med den internasjonale versjonen.

G: Lesing og skriving generelt

Seksjonen er beholdt i samsvar med den internasjonale versjonen.

H: Lesing i familien (Family Literacy)

Denne seksjonen er helt utelatt i den norske undersøkelsen.

J: Opplysninger om økonomiske forhold

Seksjonen er beholdt i samsvar med den internasjonale versjonen.

5. Leseprøvene

Leseprøvene som hvert enkelt IO skal gjennom omfatter to prøvehefter. Etter at bakgrunnsintervjuet er avsluttet får alle utdelt ett hefte (basishefte) med seks oppgaver som skal løses. Dette basisheftet fungerer som en «inngangstest» eller en slags silingsmekanisme for selve leseferdighetstesten. Minst to svar i basisheftet må være riktige for at IO skal få fortsette med den egentlige leseprøven. Hvert enkelt IO som går videre får så utdelt ett av syv lesehefter. Det er tilfeldig hvilket lesehefte IO får

utdelt. Til sammen er det laget 101 forskjellige oppgaver. Noen av oppgavene forutsetter at IO leser i en avis som er laget spesielt for undersøkelsen. Leseoppgavene er konstruert for å måle tre ulike typer lesning. De tre måleskalaene er følgende:

1. Prosaskalaen

Denne omfatter forståelse og bruk av informasjon hentet fra tekster som lederartikler, nyhetsreportasjer i dagsaviser o.l.

2. Dokumentskalaen

Denne omfatter evnen til å finne fram i og bruke tidstabeller, innholdsfortegnelser, kart, diagram m.v..

3. Kvantitativ skala

Denne omfatter beregninger på grunnlag av tall i forskjellige typer dokumenter og tekster. Dette gjelder for eksempel beregninger som man må gjøre ved utfylling av innskuddsblanketter i banken, planlegging av reisetid ved hjelp av rutetabeller, eller utregning av prisen på en vare m.v.

De 101 oppgavene er delt inn i syv «blokker» der hver blokk inneholder oppgaver fra de ulike tre skalatypene. Hver blokk inneholder 12-15 spørsmål/lesetester slik at hvert IO dermed skal besvare eller løse mellom 40 og 45 spørsmål/lesetester.

Hvert av de sju heftene inneholder tre av de syv spørsmålsblokkene i forskjellig rekkefølge. Hver blokk begynner med forholdsvis enkle oppgaver, som stiger i vanskelighetsgrad mot slutten av blokken. Den varierende rekkefølgen mellom blokkene er valgt av statistiske grunner. Vanskelighetsgraden er den samme i hvert lesehefte. Det er en tilfeldig trekning som avgjør hvilket lesehefte det enkelte IO får besvare.

Spørsmålsblokkene som er med i de forskjellige heftene er følgende:

Hefte nr.	Inneholder blokk nr
1	1, 2, 4
2	2, 3, 5
3	3, 4, 6
4	4, 5, 7
5	5, 6, 1
6	6, 7, 2
7	7, 1, 3

6. Gjennomføring.

Undersøkelsen ble gjennomført blant bosatte i Oslo og omliggende kommuner. Alt i alt gjelder dette følgende kommuner:

Oslo	Nesodden	Gran	Borre
Bærum	Oppegård	Vestre Toten	Holmestrand
Asker	Rælingen	Ringerike	Sandefjord
Eidsvoll	Lørenskog	Øvre Eiker	Fredrikstad
Nes	Skedsmo	Lier	Sarpsborg
		Drammen	Moss

Til sammen var 33 intervjuere involvert i undersøkelsen. Datainnsamlingen ble gjennomført i perioden 26. august til 25. september. Det første utvalget på 400 IO ble avsluttet 13. september, dvs. tre uker etter at datainnsamlingen ble påbegynt. Et tilleggsutvalg på 400 IO ble sendt ut til intervjuerne 11. september fordi det ikke var oppnådd tilstrekkelig antall intervju. For å oppnå det internasjonale kravet om minst 275 respondenter i piloten, valgte vi å trekke et nytt utvalg i stedet for å drive omfattende oppfølgingsarbeid med de som allerede var trukket ut. Dette valgte vi å gjøre fordi vi anså at det viktigste med pilotundersøkelsen var å sikre tilstrekkelig antall respondenter slik at den norske versjonen av bakrunnsintervjuet og lesetestene kunne evalueres i internasjonal sammenheng. Vi prioriterte dermed å sikre antallet respondenter høyere enn å oppnå høyest mulig svarprosent. Datainnsamlingen ble endelig avsluttet 25. september.

Datainnsamlingen i den norske pilotundersøkelsen ble gjennomført som besøksintervju hjemme hos IO. Bakgrunnsintervjuet ble gjennomført som et EDB-assistert intervju, eller såkalt CAI (Computer Assisted Interviewing) i samsvar med den internasjonale terminologien. Intervjuet ligger da inne som et program i bærbare PC-maskiner som intervjuerne har med seg når de oppsøker IO. Intervjuingen skjer ved at intervjuerne leser opp spørsmålene som kommer opp på PC-skjermen. Svaret registreres direkte inn på PC'en. CAI har en rekke fordeler fremfor papirskjema. Hopp og seleksjoner i intervjuet styres automatisk av datamaskinen. I tillegg til bakgrunnsintervjuet var det lagt inn et system for scoring og registrering av basishefte og lesehefte på intervjuernes maskiner. I bakgrunnsintervjuet var det også lagt inn muligheter for at intervjuerne kunne registrere IO's reaksjoner på de ulike spørsmålene.

Forut for intervjuingen ble det holdt et dagskurs for intervjuerne. Før opplæringskurset hadde intervjuerne lest instruks, IO-brev og gjennomgått selve intervjuet på sine bærbare PC'er. På kurset ble følgende punkter gjennomgått.

- Presentasjon av undersøkelsens tema, formål, bakgrunn og tidligere resultater.
- Gjennomgang av de ulike delene av undersøkelsen, hvordan rapportere IO's reaksjoner.
- Behandling av IO; motivasjon, argumentasjon og overtalelse for å få IO til å delta.
- Egentrening og gruppearbeid. Gjennomgang av bakgrunnsintervjuet og lesetestene.

Alt materiell til undersøkelsen ble oversatt både til bokmål og nynorsk. Siden undersøkelsen ble gjennomført i et område hvor det hovedsakelig snakkes bokmål, ble materialet på nynorsk bare utdelt i den utstrekning IO ba om det. Kun fire prosent ønsket materialet på nynorsk i pilotundersøkelsen.

7. Erfaringer fra feltarbeidet

Den opprinnelige datainnsamlingsperioden på to uker viste seg å være alt for knapp. De fleste intervjuerne hadde 10 IO, mens noen hadde opptil 20. På grunn av lav svarinnngang, ble datainnsamlingsperioden utvidet med 2,5 uker. Datainnsamlingen ble avsluttet 25.09.1996. Da hadde vi oppnådd intervju med 284 personer.

Etter at datainnsamlingen var avsluttet samlet vi fire av våre mest drevne intervjuere for å oppsummere deres erfaringer fra feltarbeidet. Kommentarer fra disse intervjuerne gikk først og fremst ut på at bakgrunnsintervjuet var for langt, og at lesetestene var for omfattende og tok for lang tid.

Kommentarer til bakgrunnsintervjuet gikk hovedsakelig på at dette var tungt og altfor omstendig, særlig gjaldt dette spørsmålene om kurs- og arbeidsforhold. I følge intervjuerne på dette møtet, ble atferdskodene i liten grad brukt. Det var få steder de følte at de var aktuelle å bruke. Intervjuerne ble dessuten mindre oppmerksomme på disse spørsmålene etter at de hadde gjennomført et par intervju, og atferdskodene ble derfor omtrent ikke brukt videre utover i intervjuperioden. Etter å ha sett på bruken av atferdskodene blant alle intervjuerne, ser denne tendensen ut til å gjelde for de fleste. Atferdskodene er i liten grad brukt. Hovedkommentarene fra intervjuerne om IO's reaksjoner i forhold til bakgrunnsintervjuet er at det er altfor langt, omfattende og inneholder for mange gjentakelser. Dette førte i følge intervjuerne, til at IO kunne gå lei allerede *før* lesetestene begynte.

Kommentarene til leseheftene gikk også i stor grad ut på at de var altfor lange og for tidkrevende. Mange av artiklene som IO måtte lese før de kunne besvare lesetestene i leseheftene var svært lange. Respondentene gikk etterhvert lei, besvarelsene var helt tydelig best i begynnelsen og ble etterhvert mer og mer preget av slurv. Tendensen til å hoppe over spørsmål økte jo lenger ut i heftene de kom. Lesetestene er imidlertid lagt opp i samsvar med den internasjonale versjonen, og kan derfor ikke endres.

Pilotundersøkelsen var lagt opp slik at hver intervjuer selv skulle kode svarene i både basisheftet og i leseheftet. Basisheftet fungerte som nevnt, som en silingsmekanisme, og ble kodet hjemme hos IO før leseheftet ble utdelt. Leseheftene skulle imidlertid kodes etter at hele intervjuet var gjennomført og avsluttet. Dette skulle intervjueren gjøre etter at han/hun hadde kommet hjem til seg selv. Intervjuerne syntes dette var vanskelig; de mente at kodingen lett kunne bli preget av skjønnsmessige vurderinger. Enkelte steder ga fasiten mye rom for egne tolkninger. De påpekte også at fasiten oppgir altfor mange svaralternativ. Her bør fasiten etter intervjuerens mening bli mer konkret slik at det ikke overlates så mye til individuelle vurderinger og skjønnsmessige tolkninger. Andre steder mente intervjuerne derimot at fasiten kunne være for streng; dersom IO ikke svarte nøyaktig slik det sto i fasiten, måtte det registreres som feil selv om mange av svarene kunne være riktige uten at man ga ordrette svar.

På bakgrunn av disse erfaringene har vi kommet fram til at koding av svarene fra leseheftene bør skje sentralt i SSB. En «kodelistab» bør få en felles, grundig innføring og opplæring i koding av svarene slik at kodingen eller scoringen av lesetestene i størst mulig grad blir gjort over «samme lest». Man vil da i større grad kunne unngå slike skjønnsmessige vurderinger. Ved å ha en slik sentral kodelistab, vil «koderne» også kunne spørre og nyttiggjøre seg hverandre ved tvilstilfeller. Gjennom denne scoringemetoden vil man i større grad kunne sikre seg at tvilstilfeller vurderes likt.

Til slutt er det sentralt å påpeke at i denne undersøkelsen er det viktig med lang intervjuperiode for å kunne følge opp de enkelte respondentene i tilstrekkelig grad. På grunn av at det her både var svært lang arbeidstid med hvert intervju og en stram innsamlingsperiode, var det ikke mulig å legge ned så mye ressurser som vanlig i arbeidet med å få tak i IO som var vanskelig å treffe hjemme eller som ikke var å finne på oppgitt adresse. Dette vil vi komme tilbake til under analysen av frafallet.

8. Analyse av frafallet

Frafallsanalysen vil bare omfatte frafallet i det opprinnelige utvalget. På grunn av lav svarinngang og pilotens krav til minst 275 respondenter, var vi (som tidligere nevnt) etter tre ukers datainnsamling nødt til å trekke et tilleggsutvalg. Dette tilleggsutvalget var like stort og ble trukket etter de samme kriterier som det opprinnelige utvalget. Ved tildeling av tilleggsutvalget fikk intervjuerne imidlertid beskjed om å avslutte oppsøkingen av de som var trukket ut når vi hadde oppnådd det antallet respondenter som var målsettingen for pilotundersøkelsen. Derfor vil ikke frafallet samlet fra de to utvalgene være relevant. Frafallsanalysen vil dermed kun omfatte de som er trukket ut i det første utvalget.

Av de 400 personene i det første utvalget, var det én person som var flyttet fast til utlandet. Vedkommende hører ikke lenger til målgruppen, og bruttoutvalget blir dermed på 399 personer. Av disse oppnådde vi intervju med 196 personer (49 prosent). 203 personer ville eller kunne ikke av ulike grunner delta i undersøkelsen (51 prosent).

Tabell 8.1 Frafall etter årsak.

	Antall personer	Prosent
Frafall i alt	203	100,0
Nekting i alt	89	43,8
Respondenten nekter	52	25,6
Andre nekter på vegne av respondenten	4	2,0
For tidkrevende	23	11,3
Temaet var ikke av interesse	2	1,0
Skrive/lesevansker	1	0,5
Andre årsaker til nekt	7	3,4
Sykdom mv. i alt	16	7,9
Kortvarig sykdom	4	2,0
Langvarig sykdom	9	4,4
Sykdom/dødsfall i familien	3	1,5
Ikke å treffe i alt	49	24,1
Bortreist på ferie, arbeid/forretningsreise el.	19	9,4
Ikke å treffe av andre grunner	30	14,8
Annet frafall i alt	49	24,1
Bolig/adresse ikke funnet	12	5,9
IO har ikke telefon/for langt å reise	3	1,5
Andre grunner	34	16,7

Den vanligste årsaken til frafallet skyldes at respondenten av ulike årsaker ikke ønsker å delta. Nekting utgjør totalt ca. 44 prosent. Hovedsakelig er det respondenten som selv nekter å delta. Den vanligste årsaken til at respondenten nekter eller ikke ønsker å delta er at undersøkelsen er for tidkrevende, hver fjerde nekter oppgir dette som årsak til at de ikke ønsker å delta i undersøkelsen.

Opprinnelig var det kun avsatt to uker (med en ukes oppfølging) til datainnsamlingen. At frafallsårsaken «ikke å treffe i alt» utgjør en såvidt høy andel av frafallet (24,1 prosent) har bl.a. sammenheng med at den korte tidsperioden intervjuerne opprinnelig hadde til rådighet, ikke var tilstrekkelig for å få tak i dem som var trukket ut.

Frafallsårsaken sykdom eller sykdom/død i familien utgjør ca. 8 prosent, mens andre årsaker som bolig/adresse ikke funnet og en samlekategori «andre årsaker» der vi mangler opplysninger fra intervjuerne utgjør 24 prosent. At denne siste samlekategorien utgjør en såvidt høy andel, har sammenheng med at intervjuerne i siste periode av den opprinnelige datainsamlingsperioden fikk beskjed om at vi skulle trekke et tilleggsutvalg, slik at de i større grad skulle konsentrere seg om IO i tilleggsutvalget og nedprioritere «vanskelige IO».

Som sagt, utgjør nekterandelen omtrent halvparten av frafallet. Forut for datainnsamlingen ble et informasjonsbrev (se vedlegg) sendt ut til de som var trukket ut til å delta. Dette brevet inneholdt informasjon og opplysninger om tema og formål med undersøkelsen, opplysninger om frivillighet, anonymitet, konfidensialitet samt opplysninger om at dette var en prøveundersøkelse. Det gikk også frem av brevet at ingen resultater fra undersøkelsen ville bli offentliggjort, og at det i denne omgang i større grad er undersøkelsen i seg selv som skal testes.

På grunn av undersøkelsens spesielle tema, og det faktum at undersøkelsen bar preg av å være en «test», valgte vi i pilotundersøkelsen å prøve ut to versjoner av informasjonsbrevet. I den ene versjonen benyttet vi formelle formuleringer og begrepet «Leseferdigheter». I det andre brukte vi mer folkelige formuleringer og termen «Om lesing». Vi ønsket å teste ut hvorvidt språkbruken og de ulike formuleringene hadde noen effekt på IO's vilje til å delta i undersøkelsen. Halvparten av utvalget fikk tilsendt brevet «Leseferdigheter», mens den andre halvparten fikk tilsendt brevet «Om lesing».

Resultatet viser at svarprosenten ikke varierer i særlig grad etter hvilken versjon av brevet IO fikk tilsendt. Det formelle brevet «Leseferdigheter» ga generelt en litt høyere svarprosent. Blant de som fikk dette brevet var svarprosenten på 51 mens det andre brevet «Om lesing» ga en svarprosent på 47,5. Dette kan tyde på at man i et slikt informasjonsbrev bør legge vekt på å være direkte og konsis på hva undersøkelsen gjelder. Men blant de som *ikke ønsket* eller *nektet* å delta, var det imidlertid høyest frafall blant de som hadde mottatt brevet «Om lesing». Man bør derfor være forsiktig med å trekke for bastante konklusjoner om hvilket IO-brev som fungerte best. Det er likevel interessant å se hvorvidt de ulike versjonene fungerte forskjellig blant ulike deler av befolkningen. Tendensene synes å være at brevet «Om lesing» fungerte best blant menn, de yngste og blant personer med grunnskole som høyeste fullførte utdanning. Brevet «Leseferdigheter» syntes derimot å fungere best blant kvinner, de eldste og blant personer med høyere utdanning. Man skal imidlertid heller ikke her trekke for bastante konklusjoner. Antall observasjoner er forholdsvis få, prosentdifferansene er ikke store og svarprosenten er uansett lav.

Utvalgsskjevhet

Frafall fører til utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant de som svarte (nettoutvalget) enn blant de som ble forsøkt intervjuet (bruttoutvalget). Utvalgsskjevhet i forhold til et kjennemerke medfører nødvendigvis ikke at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. Omvendt innebærer godt samsvar mellom fordelingene i netto- og bruttoutvalget for et eller flere kjennemerker ikke noen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker.

Tabell 8.2 viser hvordan kjennemerkene kjønn og alder er fordelt i bruttoutvalg, frafall og nettoutvalg. Frafallskolonnen er inndelt i to underkolonner; én for personer med lav utdanning og én for personer med høyere utdanning. Fordelt på kjønn er det en underrepresentasjon på menn i nettoutvalget i forhold til bruttoutvalget. Aldersmessig er det overrepresentasjon av respondenter i aldersgruppen 24 - 44 år.

Tabell 8.2 Bruttoutvalg, frafall¹ og nettoutvalg etter kjønn og alder

	Bruttoutvalget	Frafall		Nettoutvalget
		Grunnskole nivå	Høyere utdanning	
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Kjønn				
Menn	49,5	46,7	61,0	46,4
Kvinner	50,5	53,3	39,0	53,6
Alder				
16-24 år	19,0	23,0	14,6	18,4
25-44 år	42,5	31,1	52,4	45,4
45-64 år	38,5	45,9	33,0	36,2
Prosent		60,1	39,9	
Antall personer	399	122	81	196

Frafallet varierer sterkt etter hvilket utdanningsstrata de uttrukne tilhører. Det var generelt et høyere frafall blant personer med grunnskole som høyeste utdanning (60,1 prosent). Blant personer med grunnskole som høyeste fullførte utdanning er det et høyere frafall blant kvinner og personer i den eldste aldersgruppen. Blant personer med utdanning på høyere nivå er det derimot særlig menn og personer i alderen 25-44 år som er falt fra. Dette er grupper av befolkningen som det antagelig bør vurderes tilleggstiltak i forhold til for å få de til å være med i hovedundersøkelsen.

Årsaken til frafallet varierer også etter de uttruknes utdanningsnivå. 18 prosent av de som falt fra med utdanning på høyere nivå, oppgir at de ikke ønsker å delta fordi undersøkelsen er for tidkrevende, mens dette bare gjaldt 8 prosent av de med grunnskole som høyeste fullførte utdanning. At menn i yrkesaktiv alder bruker argumenter som at det tar for mye tid å være med, er ikke spesielt eller særegent for denne undersøkelsen. Dette er tendenser vi også ser i andre utvalgsundersøkelser. Blant personer med utdanning på lavere nivå utgjorde derimot årsaken «ikke å treffe» en svært høy andel av frafallet (30 prosent). Dette har antagelig sammenheng med den korte datainnsamlingsperioden. Men hvorfor denne frafallsårsaken er mer utbredt blant personer med lavere utdanning enn blant personer med høy utdanning er det vanskelig å gi en fornuftig forklaring på.

I en slik type undersøkelse som er en slags «testing» av en persons ferdigheter, kan det være vanskeligere enn i andre typer utvalgsundersøkelser å få folk til å delta. I følge de internasjonale reglene for SIALS skal det ikke benyttes incitament av noe slag for å oppmuntre folk til å være med. Mulighetene vi har for å få de uttrukne til å delta ligger derfor mye i våre henvendelser til IO. Dette omfatter for det første den informasjonen om undersøkelsen som vi sender ut, og for det andre intervjuernes motivering av IO. De ulike versjonene av IO-brevet så ikke ut til å ha særlig effekt på svarprosenten. Tendensen synes imidlertid å være at det er sentralt å formulere brevet så direkte, ærlig og konsist som mulig. Et annet viktig ledd ligger hos intervjuerne i deres første kontakt med IO. Hovedutfordringen her ligger i å motivere IO til å delta. Her kan man tenke seg ulike strategier overfor forskjellige grupper av befolkningen. En mulig måte å forsterke intervjuernes motivasjon i en positiv retning kan være en type premiering for hvert oppnådde intervju.

¹ Utvalget ble som nevnt stratifisert med hensyn til utdanning. Halvparten av utvalget skulle ha utdanning på grunskolenivå, utvalget skulle med andre ord ha en overvekt av personer med lavutdanning. Frafaller er derfor delt i disse to strata for å se hvordan det varierer etter kjønn og alder.

Noen konklusjoner som kan trekkes av denne frafallsanalysen er:

- Bør ha en lengre datainnsamlingsperiode
- Premiere intervjuerne for hvert oppnådde intervju
- Vurdere bruk av ulike typer informasjonsbrev/henvendelse for å få økt deltakelse blant:
 - * yngre menn med høy utdanning og lite tid
 - * eldre kvinner med lav utdanning

Utvalgsvarians

Den usikkerhet man får i resultatene fordi man bygger på opplysninger om en del av befolkningen som undersøkelsen dekker, kalles utvalgsvarians. Standardavviket er et mål på denne usikkerheten. Størrelsen på standardavviket avhenger blant annet av tallet på observasjoner i utvalget, og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i hele befolkningen som omfattes av undersøkelsen.

SSB har ikke foretatt spesielle beregninger av slike anslag for tallene i de vedlagte tabellene, men tabell 8.3 viser størrelsen på standardavviket for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser.

Ved hjelp av standardavviket er det mulig å beregne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdi av en beregnet størrelse (den verdien vi ville ha fått dersom vi hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalgsundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller dersom de er konstruert på en bestemt måte: La M være den beregnede størrelsen og S være et anslag for standardavviket til M . Konfidensintervallet blir da intervallet med grenser $(M-2S)$ og $(M+2S)$. Denne metoden gir med ca. 95 prosent sannsynlighet et intervall som inneholder den sanne verdi.

Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell 8.3 for å finne konfidensintervaller: Anslaget på standardavviket til et observert prosenttall på 70 er 3,2 når antall observasjoner er 200. Konfidensintervallet for den sanne verdi får grensen $70 \pm 2 \cdot 3,2$ dvs. det strekker seg fra 63,6 til 76,4 prosent.

Tabell 8.3 Størrelsen på standardavviket. Prosent

n:	\ P: 5 (95)	10 (90)	15 (85)	20 (80)	25 (75)	30 (70)	35 (65)	40 (60)	50 (50)
25	4,4	6,1	7,3	8,2	8,8	9,4	9,7	10,0	10,2
50	3,1	4,3	5,1	5,7	6,2	6,5	6,8	7,0	7,1
75	2,5	3,5	4,2	4,6	5,0	5,3	5,5	5,7	5,8
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,4	4,6	4,8	4,9	5,0
150	1,8	2,5	2,9	3,3	3,5	3,8	3,9	4,0	4,1
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5
250	1,4	1,9	2,3	2,5	2,7	2,9	3,0	3,1	3,2
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9
350	1,2	1,6	1,9	2,1	2,3	2,5	2,6	2,6	2,7
400	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,1	2,1	2,2	2,2

Som det fremgår av tabellen, øker størrelsen på standardavviket når antallet observasjoner synker. Ved mindre enn 25 observasjoner blir konfidensintervallet og dermed usikkerheten så stor, at det ikke lenger er forsvarlig å offentliggjøre prosentberegninger basert på så få observasjoner.

Ofte er det ønskelig å sammenlikne prosenttall for flere grupper. Da er det viktig å være oppmerksom på at når to usikre tall sammenliknes, vil usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis bli større en usikkerheten knyttet til hvert enkelt tall.

Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse, både i totaltelling og utvalgsundersøkelser, vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidingen. Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av slike feil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller.

Feil under innsamlingen, målefeil, kan defineres som avvik mellom intervjupersonens sanne verdi (svar) og verdien slik den er målt eller registrert i undersøkelsen. Avvik kan oppstå både ved at intervjupersonen avgir feil svar, eller ved at intervjueren taster inn feil. Målefeil som skyldes at intervjupersonen avgir feil svar kan oppstå på mange måter. De kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tiden. De kan skyldes misforståelser av spørsmål. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar. Målefeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som ømtålige. Intervjupersonen kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar. De vurderinger som ligger til grunn for svaret kan også bli påvirket av hva intervjupersonen oppfatter som sosialt ønskelig. I denne undersøkelsen er slike målefeil bare aktuelle i bakgrunnsintervjuet. Her er imidlertid spørsmålene i stor grad faktaorienterte, slik at denne type feil antagelig i liten grad vil være utpreget her.

Overgangen til databasert intervjuing har redusert omfanget av målefeil og gir bedre datakvalitet enn papirbaserte undersøkelser under ellers like forhold. Edb-skjemaene gjør det mulig å legge inn logiske kontroller og gyldighetskontroller som fanger opp feil som tidligere først ble oppdaget under dataregistreringen.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Slike feil kan oppstå for eksempel under koding av inntekt og yrke, eller feil i avledninger (omkodinger). Gjennom maskinelle kontroller har man søkt å finne feil og rette opp disse. Det er klart at ikke alle måle- og bearbeidingsfeil oppdages.

9. Noen resultater og erfaringer fra bakgrunnsintervjuet

Formålet med bakgrunnsintervjuet er bl.a. å få bakgrunnsopplysninger om sysselsetting, yrkes- og arbeidsområde og kursdeltagelse til bruk i analyser av leseferdigheter. Enkelte av disse bakgrunns spørsmålene, for eksempel spørsmål om sysselsetting og kursdeltakelse, har stor betydning for gangen i intervjuet og hvilke spørsmål som blir stilt. Svarene her i pilotundersøkelsen gir derfor viktige informasjon for planlegging av hovedundersøkelsen. Andre av spørsmålene, for eksempel spørsmål om næringstilhørighet for bedriften hvor IO er ansatt, er utviklet spesielt for denne undersøkelsen og er ikke stilt i tidligere intervjuundersøkelser. Fordelingen på næringskategoriene ut fra opplysninger i bakgrunnsintervjuet vil gi en mulighet til å evaluere kartleggingsmetoden. Resultatene i tabellene som følger er ikke vektet i samsvar med trekksansynligheten for hver av de to utdanningsgruppene. Resultatene kan derfor ikke uten videre sammenlignes med fordelingen i befolkningen.

Syssetling

Her har vi slått sammen kategoriene 1 og 2 og 10 på spm29a (lønnet arbeid, selvstendig næringsdrivende og fødselspermisjon) til yrkesaktive, og kategoriene 6 og 9 (studier på heltid og arbeid ved siden av studier) til studenter. Videre har vi slått sammen kategoriene 3 og 4 (alderspensjon og uførepensjon) til pensjonister. Vi må regne med at både studenter og arbeidsledige langt på veg vil få spørsmål om arbeidsforhold. Når disse to gruppene slås sammen med yrkesaktive, må vi regne med at rundt 83 prosent av utvalget i hovedundersøkelsen vil få spørsmålene om arbeidsforhold.

Tabell 9.1. Pilotutvalget fordelt etter syssetlingsstatus (Spm29a)

Syssetlingsstatus	Antall	Prosent
Yrkesaktive	198	69,7
Pensjonister	22	7,7
Arbeidsledige	8	2,8
Hjemmearbeidende	18	6,3
Langtidssykmeldte	3	1,1
Studenter	32	11,3
Annet	3	1,1
I alt	284	100,0

Yrke

Tabell 9.2 viser at 236 personer, dvs 83,1 prosent av pilotutvalget, ble spurt om yrke.

Tabell 9.2 Pilotutvalget fordelt etter hovedyrkesområde (Spm36a)

Yrkesområde	Antall	Prosent
0 Teknisk, vitenskaplig, humanistisk og kunstnerisk arbeid	52	22,0
1 Adminstrasjon og forvaltning - bedrifts- og organisasjonsledelse	48	20,3
2 Kontorarbeid	15	6,4
3 Handelsarbeid	33	14,0
4 Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	6	2,5
5 Gruve- og sprengningsarbeid	1	0,5
6 Transport- og kommunikasjonsarbeid	20	8,5
7/8 Industri-, bygge- og anleggsarbeid	26	11,0
9 Servicearbeid	35	14,8
I alt	236	100,0

Næring

Omtrent samme antall ble stilt spørsmål om næringstilhørighet for virksomheten hvor de arbeidet (se tabell 9.3). Her skulle IO selv plassere sin virksomhet på grunnlag av en oppstilling på kort som de fikk utdelt. Oppstillingen av næringskategorier er utarbeidet på grunnlag av den nye næringsstandarden NACE. Fordelingen på hovednæring slik det ble registrert av intervjuerne viser at vi får en uforholdsmessig stor andel plassert på «annen». Ved å gå inn på svarene avgitt på spm35a, hvor intervjuerne har registrert navn og adresse på virksomheten, er det mulig å plassere disse innenfor riktig næringskategori. Her viser det seg å være virksomheter som driver innen «varehandel», «transport og kommunikasjon» og «annen virksomhet» som er vanskeligst å gi riktig

kode ute i felten. En korrekt plassering her krever grundig kjennskap til næringsstandarden, og bør derfor kodes sentralt. Ut fra tabell 9.3 må vi regne med at omtrent 10 prosent av utvalget til hovedundersøkelsen vil måtte etterkodes på denne måten. Fordelingen av pilotutvalget etter at den sentrale kodingen er foretatt, samsvarer i grove trekk med fordelingen på næring i AKU (Arbeidskraftundersøkelsen) når det taes forbehold om regionale forhold.

Tabell 9.3 Pilotutvalget fordelt etter hovednæringsområde før og etter sentral koding (Naer1)

Næring	Før koding		Etter koding	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	6	2,6	6	2,6
Bergverksdrift og utvinning	1	0,4	1	0,4
Industri	29	12,4	31	13,2
Kraft- og vannforsyning	0	0,0	0	0,0
Bygge- og anleggsvirksomhet	12	5,1	13	5,6
Varehandel, hotell- og restauranterdrift	49	20,9	52	22,2
Transport og kommunikasjon	17	7,3	21	9,0
Finansielle tjenester, forsikring og eiendomsdrift	20	8,6	20	8,6
Annen virksomhet, herunder offentlig virksomhet	78	33,3	89	38,0
Annen	22	9,4	1	0,4
Totalt	234	100,0	234	100,0

Kursaktivitet

Spørsmål om kursvirksomhet er kanskje den mest omfattende enkeltsekvensen i bakgrunnsintervjuet. Her viser det seg at under halvparten av pilotutvalget (46,5 prosent) har deltatt på kurs. Gjennomsnittlig antall kurs for de som har deltatt er 2,24.

Tabell 9.4 Pilotutvalget fordelt på kursdeltakelse siste år (Spm62)

Kursaktivitet	Antall	Prosent
Deltatt på kurs	132	46,5
Ikke deltatt på kurs	152	53,5
I alt	284	100,0

Fordelingen på antall kurs viser at det bare er rundt 10 prosent av pilotutvalget som har mer enn 2 kurs. Det betyr at selv om kurssekvensen er omfattende og tidkrevende, er det bare aktuelt for noen få IO å gjenta spørresekvensen mer enn 2 ganger.

Tabell 9.5 Pilotutvalget fordelt etter antall kurs det siste året (Spm63)

Antall kurs siste år	Antall	Prosent
0	152	53,5
1	69	24,3
2	32	11,2
3	14	4,9
4	6	2,1
5	3	1,1
6	2	0,7
7	2	0,7
8	2	0,7
10	1	0,4
30	1	0,4
I alt	284	100,0

Ser vi på kursdeltakelse fordelt etter sysselsettingsstatus, er det lønsmottakere og studenter som har den mest utbredte deltagelsen her. Det er først og fremst personer registrert som lønsmottakere som har en ekstremt høy kursaktivitet, men også selvstendig næringsdrivende og personer registrert under «annet» scorer høyt her.

Tabell 9.6 Kursdeltakelse etter sysselsettingsstatus (Spm63*spm29a)

Sysselsettingsstatus	Antall i sysselsettingsgruppen som har deltatt på kurs	Andel av sysselsettingsgruppen som har deltatt på kurs
I lønnet arbeid	99	56,9
Selvstendig næringsdrivende	2	10,5
Pensjonister	1	5,5
Arbeidsledige	2	25,0
Hjemmearbeidende	1	5,5
Langtidssykmeldte og fødselspermisjon	21	25,0
Studenter	24	75,0
Annet	1	33,3

Intervjutid

Tiden for gjennomføring av bakgrunnsintervjuet, slik den ble målt i vårt undersøkelsesopplegg, var i gjennomsnitt på 45 minutter. Gjennomføring av lesetestene; basisheftet og hovedheftet, tok i gjennomsnitt rundt en time til sammen. I samsvar med de internasjonale erfaringene, skal bakgrunnsintervjuet ta rundt en halv time. I vårt bakgrunnsintervju er det lagt til spørsmål spesielt om forhold på arbeidsmarkedet, og dette vil forlenge intervjutiden noe fordi det berører hele utvalget. Men samtidig er seksjonen om lesing i familien utelatt, og dette skulle på sin side korte ned intervjutiden noe i forhold til de internasjonale erfaringene. Det er derfor rimelig å konkludere med at dersom intervjutiden skal kortes ned noe, må dette hentes inn gjennom hele bakgrunnsintervjuet. Her må vi forvente at intervjuernes erfaringer og en mer rasjonell organisering av spørsmålene vil gi resultater. Her kan vi for eksempel nevne at i hovedundersøkelsen vil tillegsspørsmålene om IO' s reaksjoner bli utelatt. Dette alene vil gi en betydelig tidsgevinst. Videre bør spørsmålene om forhold på arbeidsmarkedet gjennomgås grundig med tanke på bedre effektivitet med hensyn til tidsbruk.

Hovederfaringer

Følgende hovedpunkter gir en grov sammenfatning av erfaringer som er gjort i piloten med tanke på bakgrunnsintervjuet.

- Flertallet, 83 prosent av utvalget, får spørsmålene om arbeidsforhold. Dette betyr at de aller fleste vil få hovedspørsmålene i hele bakgrunnsintervjuet.
- Opplegget for å kode næring på bakgrunn av IO's svar ser ut til å ha fungert tilfredsstillende.
- Under halvparten av utvalget har gått på kurs det siste året. Bare noen få av disse har tatt tre eller flere kurs. På tross av at kursbolken i bakgrunnsintervjuet er lang og omstendig, får den ubetydelige konsekvenser tidsmessig når vi ser hele utvalget under ett.
- Det er først og fremst lønsmottakere, selvstendig næringsdrivende og personer registrert under annet som har ekstremt mange kurs. Her bør det vurderes om det skal lages kriterier for å begrense hvilke kurs det stilles spørsmål om. Dette vil bedre gjennomføringen i de få tilfellene hvor det er høy kursaktivitet.
- Bakgrunnsintervjuet tok i gjennomsnitt 45 minutter. Endel spørsmål spesielt laget for pilotundersøkelsen vil bli fjernet, og spørsmål rettet mot forhold på arbeidsmarkedet vil bli bedre gjennomarbeidet. Dette vil redusere intervjutiden en god del, og vi regner med at intervjutiden på bakgrunnsintervjuet da vil komme ned mot halvtimen, i samsvar med de internasjonale erfaringene.

10. Vedlegg

* IO-brev (to versjoner)

* Utskrift av bagrunnsintervjuet

IO-brev

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

1

Seksjon for intervjuundersøkelser

Saksbehandler: Hilde Rudlang

Telefon: 22 86 46 67

Oslo, august 1996

Prøveundersøkelse om leseferdigheter

I 1997 skal Statistisk sentralbyrå gjennomføre en stor undersøkelse om leseferdigheter blant den voksne befolkningen i Norge. Undersøkelsen er et oppdrag for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet som samarbeider med Senter for leseforskning ved Høgskolen i Stavanger.

Undersøkelsen er en del av et internasjonalt forskningsprogram som kalles SIALS (Second International Adult Literacy Survey). Formålet er å samle kunnskap om befolkningens lese-, skrive- og regneferdigheter. Resultatene kan sammenliknes på tvers av landegrensene. De kan vise om leseferdighetene i den norske befolkningen er tilpasset behovene i norsk dagligliv og arbeidsliv, og om ferdighetene er gode nok til at «bedriften Norge» kan konkurrere med andre land.

Som et ledd i planleggingen av denne undersøkelsen, skal vi nå gjennomføre en prøveundersøkelse. Til prøveundersøkelsen er det trukket et tilfeldig utvalg av personer mellom 16 og 64 år. Du er en av dem som er trukket ut. I tiden 26. august til 6. september 1996 vil derfor en av våre intervjuere kontakte deg.

Dine svar i denne prøveundersøkelsen vil være til stor hjelp i arbeidet med å utforme gode spørsmål til hovedundersøkelsen. Det er frivillig å delta, men vi er svært takknemlige om du vil hjelpe oss med dette planleggingsarbeidet.

Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå, er underlagt taushetsplikt og behandler personopplysninger etter lovbestemte regler (jf. personregisterloven og Datatilsynets rammekonsesjon for Statistisk sentralbyrå). Opplysninger fra prøveundersøkelsen vil ikke bli offentliggjort.

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Gustav Haraldsen
Seksjonssjef

Hilde Rudlang
Planlegger

Seksjon for intervjuundersøkelser

Saksbehandler: Hilde Rudlang

Telefon: 22 86 46 67

Oslo, august 1996

Prøveundersøkelse om lesing

I 1997 skal Statistisk sentralbyrå gjennomføre en stor undersøkelse om lesing og skriving blant den voksne befolkningen i Norge. Undersøkelsen er et oppdrag for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet som samarbeider med Senter for leseforskning ved Høgskolen i Stavanger.

Formålet med undersøkelsen er å finne ut om skriftlig informasjon som brukes i dagligliv og arbeidsliv, er skrevet slik at det er lett å forstå. Resultatene kan dessuten gi myndighetene kunnskap for å utvikle skole og voksenopplæring. Undersøkelsen blir gjennomført i en rekke land, og resultatene kan sammenliknes på tvers av landegrensene.

Som et ledd i planleggingen av denne undersøkelsen, skal vi nå gjennomføre en prøveundersøkelse. Til prøveundersøkelsen er det trukket et tilfeldig utvalg av personer mellom 16 og 64 år. Du er en av dem som er trukket ut. I tiden 26. august til 6. september 1996 vil derfor en av våre intervjuere kontakte deg.

Dine svar i denne prøveundersøkelsen vil være til stor hjelp i arbeidet med å utforme gode spørsmål til hovedundersøkelsen. Det er frivillig å delta, men vi er svært takknemlige om du vil hjelpe oss med dette planleggingsarbeidet.

Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå, er underlagt taushetsplikt og behandler personopplysninger etter lovbestemte regler (jf. personregisterloven og Datatilsynets rammekonsesjon for Statistisk sentralbyrå). Opplysninger fra prøveundersøkelsen vil ikke bli offentliggjort.

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Gustav Haraldsen
Seksjonssjef

Hilde Rudlang
Planlegger

Utskrift av bakgrunnsintervju

x:\340\prosjekt\leseferd\skjema\bakgrint.doc

LESEFERDIGHETER

INNLEDNINGSTEKST

Som vi fortalte i brevet vi nylig sendte deg, er dette en prøveundersøkelse i forbindelse med en stor internasjonal undersøkelse om leseferdigheter i den voksne befolkningen. Formålet med prøveundersøkelsen er å gjøre forbedringer i spørsmålsformuleringene. Du må derfor ikke se på dette som en kunnskapstest, men heller som en hjelp til oss, for at vi kan gjøre uklare spørsmål bedre. Først vil jeg gjerne si noen ord om intervjumetoden vi bruker. Jeg begynner med å stille deg en del spørsmål som kommer fram på skjermen her. Deretter får du et hefte med noen spørsmål som vi ber deg besvare skriftelig mens jeg er her. For at undersøkelsen skal gi et best mulig statistisk grunnlag, er det nødvendig at alle får spørsmålene stilt på samme måte. Vi håper du derfor vil svare så godt du kan, selv om enkelte spørsmål kanskje ikke passer for din situasjon.

INN/OVERGANGSTEKST: Vi vil begynne med å stille deg noen generelle spørsmål.

Spm1

Er du født i Norge?

(«1 Ja (GÅ TIL SPØRMÅL 5)»
«2 Nei»);

Spm2

Hvilket land er du født i?

(«NOTER LANDET»);

Spm3

Hvor mange år har du til sammen bodd i Norge?

(«NOTER ANTALL ÅR»);

Spm4

Hva var den høyeste utdanningen din da du kom til Norge første gang?

VIS KORT NR 1

(«1 Ingen utdanning»
«2 Maks. 5 år (folkeskole el. tilsvarende)»
«3 6-7 år (folkeskole el. tilsvarende)»
«4 Realskole, ungdomsskole»
«5 Yrkesskole»
«6 Videregående utdanning, allmennfaglig (gymnas)»
«7 Videregående utdanning»
«8 Høgskole-/universitetsutdanning, kortere enn tre år»

«9 Høgskole-/universitetsutdanning, tre år eller lengre
«10 Annen utdanning, spesifiser: »);

(GÅ TIL SPØRSMÅL 6)

Spm5

Hvilken kommune er du vokst opp i?

(«kommune»);

Spm6

Hvor mange års utdanning har du til sammen f.o.m. barneskolen, både fra Norge og fra andre land? (GJELDER ALLE FORMER FOR KOMPETANSEGIVENDE UTDANNING PÅ HELTID FRA BARNESKOLE T.O.M. UNIVERSITET, INKLUDERT VOKSENOPPLÆRING I ULIKE FORMER. TELL IKKE MED SAMME TYPE UTDANNING SOM ER TATT OPP IGJEN)

(«NOTER ANTALL ÅR»);

DERSOM 0 ÅR, GÅ TIL SPM9

Spm7a

Hva er den høyeste utdanning du har fullført?

VIS KORT NR 2

(«1 Ingen utdanning»
«2 Maks. 5 år (folkeskole el. tilsvarende)»
«3 6-7 år (folkeskole el. tilsvarende)»
«4 Framhaldsskole»
«5 Realskole, ungdomsskole»
«6 Yrkesskole»
«7 Videregående yrkesutdanning»
«8 Videregående yrkesutdanning»
«9 Folkehøgskole»
«10 Høgskole-/universitetsutdanning, kortere enn tre år»
«11 Høgskole-/universitetsutdanning, tre år eller lengre»
«12 Annen utdanning, spesifiser: »);

Spm7b

Er du fortsatt under utdanning?

(«1 Ja»
«2 Nei»);

Spm7c

HVIS JA I SPM 7B

Hva slags utdanning er dette?:

VIS KORT NR 3

- («1 Videregående utdanning, allmennfaglig (gymnas)»
«2 Videregående yrkesutdanning»
«3 Folkehøgskole»
«4 Høgskole-/universitetsutdanning, kortere enn tre år»
«5 Høgskole-/universitetsutdanning, tre år eller lengre»
«6 Annen utdanning, spesifiser: »);

Spm8

HVIS NEI I SPM 7B

Hva var hovedgrunnen til at du avsluttet utdanningen din da du gjorde det?

(KRYSS BARE AV FOR ETT ALTERNATIV)

- («1 Hadde fullført planlagt utdanning»
«2 Måtte arbeide/økonomiske årsaker»
«3 Ønsket å arbeide/ønsket å lære et håndverk»
«4 Familieårsaker»
«5 Likte meg ikke på skolen»
«6 Gjorde det ikke bra på skolen/kjedet meg»
«7 Egen sykdom eller uførhet»
«8 Skole fantes ikke/ var utilgjengelig»
«9 Militærtjeneste»
«10 Vet ikke»
«11 Annet, spesifiser: »);

INN/OVERGANGSTEKST: Nå følger noen spørsmål om din språklige bakgrunn.

Spm9

Hvilket språk ble snakket i hjemmet ditt da du vokste opp?

- («1 Norsk»
«2 Annet språk, spesifiser: »);

GODTA FLERE SVAR BARE DERSOM SPRÅKENE BLE SNAKKET PÅ LIK LINJE.

Spm10

Hvilket språk lærte du først å snakke som barn?

- («1 Norsk (GÅ TIL SPØRSMÅL 20)»
«2 Annet språk, spesifiser: »);

GODTA FLERE SVAR BARE DERSOM SPRÅKENE BLE SNAKKET PÅ LIK LINJE.

SPM 11-19 STILLES BARE TIL DEM SOM SVARER ALT. 2 I SPM 10

Spm11

Hvilket språk lærte du først å lese og skrive?

(«1 Norsk»
«2 Annet språk, spesifiser: »);

Spm12

Kan du fortsatt *forstå* (OPPGI SPRÅK SVART I SPM 10 - ET SPRÅK AD GANGEN DERSOM NEVNT FLERE SPRÅK)? Jeg ber deg svare ved hjelp av disse svaralternativene.

VIS KORT NR 4

- («1 Nei» (GÅ TIL SPM 16, EVT. NESTE SPRÅK OPPGITT I SPM 10)
«2 Ja, men forstår dårlig»
«3 Ja, forstår ganske godt»
«4 Ja, forstår godt»
«5 Ja, forstår svært godt»);

Spm13

Kan du fortsatt *snakke* (OPPGI SPRÅK SVART I SPM 10 - ET SPRÅK AD GANGEN DERSOM NEVNT FLERE SPRÅK)?

- («1 Nei»
«2 Ja, men snakker dårlig»
«3 Ja, snakker ganske godt»
«4 Ja, snakker godt»
«5 Ja, snakker svært godt»);

Spm14

Kan du fortsatt *lese* (OPPGI SPRÅK SVART I SPM 10 - ET SPRÅK AD GANGEN DERSOM NEVNT FLERE SPRÅK)?

- («1 Nei»
«2 Ja, men leser dårlig»
«3 Ja, leser ganske godt»
«4 Ja, leser godt»
«5 Ja, leser svært godt»);

Spm15

Kan du fortsatt *skrive* (OPPGI SPRÅK SVART I SPM 10 - ET SPRÅK AD GANGEN DERSOM NEVNT FLERE SPRÅK)?

- («1 Nei»
«2 Ja, men skriver dårlig»
«3 Ja, skriver ganske godt»
«4 Ja, skriver godt»
«5 Ja, skriver svært godt»);

Spm16

Hvor gammel var du da begynte å snakke norsk?

(NOTER LAVESTE OPPGITTE ALDER)

- («år»);

Spm17

Har du deltatt på kurs i norsk for fremmedspråklige?

- («1 Ja»
«2 Nei»);

Spm18

Hvor godt forstår du norsk når det blir snakket til deg?

- («1 Dårlig»
«2 Ganske godt»
«3 Godt»
«4 Svært godt»

Spm19

Hvor godt kan du snakke norsk?

TIL ALLE

Spm20

Har du tatt noe kurs for å bli bedre til å lese eller skrive norsk etter at du avsluttet utdanningen din?

- («Ja»
«Nei»
«Er fortsatt under utdanning»);

Spm21

Hvilke språk, medregnet norsk, snakker du godt nok til å føre en samtale?

- («1 Bare norsk» (GÅ TIL SPM 26)
«2 Flere språk, spesifiser: »);

SPM 22-25 STILLES BARE TIL DEM SOM SVARER ALT. 2 I SPM 21

Spm22

Hvilket språk snakker du oftest hjemme? (MARKER BARE ETT)

SPRÅKENE SOM SVARES I SPM 21, LISTES OPP

Spm23

Hvilket språk snakker du oftest på arbeid eller skole? (MARKER BARE ETT)

SPRÅKENE SOM SVARES I SPM 21, LISTES OPP

Spm24

Hvilket språk snakker du oftest under fritidsaktiviter? (MARKER BARE ETT)

SPRÅKENE SOM SVARES I SPM 21, LISTES OPP

Spm25

På hvilket språk kan du uttrykke deg lettest? (MARKER BARE ETT)

SPRÅKENE SOM SVARES I SPM 21, LISTES OPP

TIL ALLE

INNLI/OVERGANGSTEKST: Så vil vi stille deg noen spørsmål om dine foreldres bakgrunn.

Spm26a

Hvilken etnisk eller kulturell bakgrunn har din far?

Spm26b

Hvilken etnisk eller kulturell bakgrunn har din mor?

Spm27a

Hva er den høyeste utdanning din mor har fullført?
VIS KORT NR 2

- (
- «1 Ingen utdanning»
 - «2 Maks. 5 år (folkeskole el. tilsvarende)»
 - «3 6-7 år (folkeskole el. tilsvarende)»
 - «4 Framhaldsskole»
 - «5 Realskole, ungdomsskole»
 - «6 Yrkesskole»
 - «7 Videregående utdanning, allmennfaglig (gymnas)»
 - «8 Videregående yrkesutdanning»
 - «9 Folkehøgskole»
 - «10 Høgskole-/universitetsutdanning, kortere enn tre år»
 - «11 Høgskole-/universitetsutdanning, tre år eller lengre»
 - «12 Annen utdanning, spesifiser: »);

Spm27b

Er hun fortsatt under utdanning?

- (
- «1 Ja»
 - «2 Nei»);

Spm27c

HVIS JA I SPM 27B
Hva slags utdanning er dette?

VIS KORT NR 3

- (
- «1 Videregående utdanning, allmennfaglig (gymnas)»
 - «2 Videregående yrkesutdanning»
 - «3 Folkehøgskole»
 - «4 Høgskole-/universitetsutdanning, kortere enn tre år»

«5 Høgskole-/universitetsutdanning, tre år eller lengre»
«6 Annen utdanning, spesifiser: »);

Spm28a

Hva er den høyeste utdanning din far har fullført?
VIS KORT NR 2

Spm28b

Er han fortsatt under utdanning?

(«1 Ja»
«2 Nei»);

Spm28c

HVIS JA I SPM 28B
Hva slags utdanning er dette?

VIS KORT NR 3

(«1 Videregående utdanning, allmennfaglig (gymnas)»
«2 Videregående yrkesutdanning»
«3 Folkehøgskole»
«4 Høgskole-/universitetsutdanning, kortere enn tre år»
«5 Høgskole-/universitetsutdanning, tre år eller lengre»
«6 Annen utdanning, spesifiser: »);

INNLI/OVERGANGSTEKST: Så har vi noen spørsmål om sysselsetting.

Spm29a

Hva er din arbeidssituasjon i dag? Se på kortet og oppgi det alternativet som passer best.

VIS KORT NR 5

(«1 Har lønnet arbeid (GÅ TIL SPM 29d)
«2 Er selvstendig næringsdrivende (GÅ TIL SPM 29d)
«3 Har alderspensjon/førtidspensjon» (GÅ TIL SPM 29c)
«4 Har uførepensjon» (GÅ TIL SPM 29c)
«5 Er arbeidsledig eller under attføring» (GÅ TIL SPM 29b)
«6 Studerer på heltid» (GÅ TIL SPM 29c)
«7 Er langtidssykmeldt» (GÅ TIL SPM 29c)
«8 Er hjemmearbeidende (husarbeid)» (GÅ TIL SPM 29c)
«9 Arbeider ved siden av studier (GÅ TIL SPM 33)»
«10 Har fødselspermisjon» (GÅ TIL SPM 29c)
«11 Er i militærtjeneste/siviltjeneste» (GÅ TIL SPM 29c)
«12 Annet (GÅ TIL SPM 29c)
»);

Spm29b

DERSOM ALT. 5 I SPM 29A

Hvilken av disse beskrivelsene passer best for din situasjon?

VIS KORT NR 6

«1 Arbeidsledig, søker arbeid»

«2 Arbeidsledig, deltar i AMO-kurs»

«3 Deltar i annet arbeidsmarkedstiltak (KAJA, praksisplass, vikarplass, jobb med lønnstilskudd)»

«4 Under attføring (kurs, skoleelev, student)»

«5 Under attføring (arbeid i bedrift)

Spm29c

Har du hatt noe inntektsgivende arbeid de siste 12 månedene?

GJELDER ALT INNTEKTSGIVENDE ARBEID, UANSETT ANTALL TIMER PR UKE.

(«1 Ja» (GÅ TIL SPM 29d)

«2 Nei» (GÅ TIL SPM 31aa);

DISSE HOPPENE GJELDER IKKE FOR DE SOM KOMMER FRA SPM 29b.

DE GÅR TIL SPM 29e

Spm29d

Har du vært arbeidsledig i løpet av de siste 3 årene, dvs siden september 1993?

(«Ja» (GÅ TIL SPM 29e)

«Nei» (GÅ TIL SPM 32)

Spm29e

HVIS JA I SPM 29d

Omtrent hvor mange måneder har du til sammen vært arbeidsledig i denne perioden/siden september 1993?

SKRIV ANTALL MÅNEDER

Spm29f

Hvor mange ganger i denne 3-årsperioden har du vært ledig

SKRIV ANTALL GANGER

Spm29g

Har du i løpet av disse tre årene vært registrert ved arbeidskontoret hver gang du har vært ledig?

Ja (GÅ TIL SPM 29J_1)

Nei (GÅ TIL SPM 29H)

Spm29h

Hvor mange ganger lot du deg ikke registrere ved arbeidskontoret?

SKRIV ANTALL GANGER

Spm29i

Hvorfor lot du deg ikke registrere?

SKRIV FØRSTE SPONTANE SVAR

Spm29j_1

Har du i løpet av ledighetsperiodene disse 3 årene deltatt i arbeidsmarkedstiltak?

Ja (GÅ TIL SPM 29K_1)

Nei (GÅ TIL SPM 29J_2)

Spm29j_2

Har du i løpet av ledighetsperiodene disse 3 årene fått tilbud om arbeidsmarkedstiltak?

Ja (GÅ TIL SPM 29O)

Nei (GÅ TIL SPM 29O)

Spm29k_1

Hvilke tiltak har du begynt på eller deltatt i?

VIS KORT NR 8. FLERE SVAR ER MULIG

1 AMO (GÅ TIL 29L)

2 Praksisplass med eller uten fadderordning (GÅ TIL 29L)

3 KAJA (GÅ TIL 29L)

4 Vikar plass (GÅ TIL 29L)

5 Tiltak hos rdinær arbeidsgiver med lønnstilskudd (GÅ TIL 29L)

6 Jobbklubb (GÅ TIL 29L)

7 Tiltak under attføring (GÅ TIL SPM 29K_2)

Spm29k_2

Hvilke tiltak under attføring er dette?

FLERE SVAR ER MULIG

1 Skolegang eller kursdeltakelse, unntatt AMO-kurs

2 Arbeidstrening eller praksis

3 Bedriftsintern attføring

Spm29l

Var tiltakene du begynte på ledd i en plan som du og arbeidskontoret var blitt enige om?

Ja

Nei

Spm 29m

STILLES BARE DERSOM FLERE SVAR I 29K_1 ELLER 29K_2

Fullførte du alle tiltak du begynte på?

Ja (GÅ TIL SPM 29O)
Nei (GÅ TIL SPM fullf 1-9)

Spm fullf 1-9

Fullførte du (INN MED SVAR FRA SPM 29K_1 OG 29K_2)?

Ja
Nei (GÅ TIL hvorf 1-9)

Spm hvorf 1-9

Hvorfor ikke?

VIS KORT NR 10

- 1 Fikk jobb
- 2 Tiltaket passet ikke behov/ønsker
- 3 Tiltaket var uinteressant
- 4 Ble syk
- 5 Sykdom i familien
- 6 Flyttet
- 7 Fødselspermisjon
- 8 Militærtjeneste
- 9 Annet

Spm29o

STILLES BARE DERSOM SVART ALTERNATIV 5 I SPM 29A

Hva er de viktigste årsakene til at du nå er registrert ved arbeidskontoret?

VIS KORT 9. INNTIL 3 SVAR MULIG

- 1 For å få dagpenger
- 2 Fordi arbeidskontoret kan tilby arbeidsmarkedstiltak
- 3 For å få hjelp til jobbsøking
- 4 For å få veiledning om ulike yrker og utdanninger
- 5 Fordi arbeidskontoret kan skaffe en jobb
- 6 Fordi du trenger yrkesmessig attføring
- 7 Fordi du har søkt uførepensjon og er henvist til arbeidskontoret av trygdekontoret
- 8 Er ikke registrert ved arbeidskontoret

Spm31aa

HVIS ALT. 2 I SPM 29c

Har du noen gang hatt arbeid?

Ja (GÅ TIL SPM 31A)
Nei (GÅ TIL SPM 47)

Spm31a

Når hadde du sist arbeid?

SKRIV ÅRSTALL

(«19 »)

GÅ TIL SPM 47

SPØRSMÅLENE 32-47 STILLES TIL ALLE SOM HAR/HAR HATT INNTEKTSGIVENDE ARBEID (1 og 2 i spm 29a eller ja i spm 29c)

De neste spørsmålene dreier seg om det arbeidet du har hatt de siste 12 måneder.

Spm32

Hvor mange ulike arbeidsgivere har du hatt de siste 12 månedene?
DERSOM TVIL: Vi spør her etter hovedarbeidsgiver

Spm33

Har du hovedsakelig arbeidet heltid eller deltid de siste tolv månedene? Med heltid mener vi 30 timer eller mer i uka.

(«1 Heltid» (GÅ TIL SPØRSMÅL 35)
«2 Deltid»);

Spm34

Hva var hovedårsaken til at du arbeidet deltid? Angi det alternativet som passer best.

VIS KORT NR 7

(«1 Sykdom eller handikap»
«2 Barnepass»
«3 Andre familieårsaker»
«4 Studier»
«5 Kunne bare få deltidsjobb»
«6 Ville ikke ha heltid»
«7 Var delvis pensjonert»
«8 Annet, spesifiser: »);

Naer1

Innen hvilken hovednæring driver virksomheten hvor du har vært ansatt lengst de siste 12 månedene?

VIS KORT NR 11

(1. Jordbruk, skogbruk eller fiske (GÅ TIL NAER2)
2. Bergverksdrift og utvinning (GÅ TIL NAER3)
3. Industri (GÅ TIL NAER4)
4. Kraft- og vannforsyning (GÅ TIL NAER5)
5. Bygge- og anleggsvirksomhet (GÅ TIL NAER6)
6. Varehandel, reparasjon av kjøretøyer og husholdningsapparater (GÅ TIL NAER7)
7. Hotell- og restaurantvirksomhet (GÅ TIL NAER8)
8. Transport og kommunikasjon (GÅ TIL NAER9)
9. Forsikring, eiendomsdrift, finansiell- og forretningsmessig tjenesteyting og utleie-

virksomhet	(GÅ TIL NAER10)	
10. Offentlig forvaltning	(GÅ TIL NAER11)	
11. Undervisning	(GÅ TIL NAER12)	
12. Helse- og sosialtjenester	(GÅ TIL NAER13)	
13. Andre sosiale og personlige tjenester og lønnet husarbeid	(GÅ TIL NAER14)	
14. Internasjonale organer og organisasjoner	(GÅ TIL SPM35A)	
15. Forskning og utviklingsarbeid	(GÅ TIL SPM35A)	
16. Annet	(GÅ TIL SPM35A)	);

Naer2

Er det innen.....
VIS KORT NR 12

- (
- 1 Planteproduksjon
 - 2 Husdyrhold
 - 3 Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
 - 4 Tjenester tilknyttet jordbruket
 - 5 Jakt og viltstell
 - 6 Skogbruk
 - 7 Fiske, fangst og fiskeoppdrett
-);

Naer3

Er det innen.....
VIS KORT NR 13

- (
- 1 Bryting av steinkull
 - 2 Bryting av brunkull
 - 3 Stikking av torv
 - 4 Utvinning av råolje og naturgass
 - 5 Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass
 - 6 Bryting av uran- og thoriummalm
 - 7 Bryting av jernmalm
 - 8 Bryting av ikke-jernholdig malm, unntatt uran- og thoriummalm
 - 9 Bryting av stein
 - 10 Utvinning av sand og leire
 - 11 Bryting og utvinning av kjemiske mineraler og gjødselsmineraler
 - 12 Produksjon av salt
 - 13 Annen bryting og utvinning
-);

Naer4

Er det innen.....
VIS KORT NR 14

- (
- 1 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer
 - 2 Produksjon av tobakksvarer
 - 3 Produksjon av tekstiler
 - 4 Produksjon av klær, beredning og farging av pelsskinn
 - 5 Produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy, beredning av lær
 - 6 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler
 - 7 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer
 - 8 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte opptak

- 9 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter
- 10 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter
- 11 Produksjon av gummi- og plastprodukter
- 12 Produksjon av glass, keramikk, teglstein, sement, kalk, gips, stein og andre ikke-metallholdige mineralprodukter
- 13 Produksjon av metaller
- 14 Produksjon av metallvarer unntatt maskiner og utstyr
- 15 Produksjon av maskiner og utstyr
- 16 Produksjon av kontor- og datamaskiner
- 17 Produksjon av andre elektriske maskiner og optiske produkter
- 18 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr
- 19 Produksjon av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter, optiske instrumentklokker og ur
- 20 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler
- 21 Produksjon av andre transportmidler
- 22 Produksjon av møbler
- 23 Annen industriproduksjon
- 24 Gjenvinning);

Naer5

Er det innen.....

VIS KORT NR 15

- (1 Produksjon og distribusjon av elektrisitet
- 2 Produksjon og distribusjon av gass gjennom ledningsnett
- 3 Damp og varmtvannsforsyning
- 4 Oppsamling, rensing og distribusjon av vann);

Naer6

Er det innen.....

VIS KORT NR 16

- (1 Grunnarbeid
- 2 Oppføring av bygninger, takarbeid, bygging av veier, flyplasser og idretts-, havne- og damanlegg
- 3 Bygginstallasjoner
- 4 Ferdiggjøring av bygninger og konstruksjoner
- 5 Utleie av bygge- og anleggsmaskiner med personell
- 6 Annen bygge- og anleggsvirksomhet);

Naer7

Er det innen.....

VIS KORT NR 17

- (1 Kjøp og salg, vedlikehold og reparasjoner av motorkjøretøy og detaljhandel med drivstoff til motorkjøretøy
- 2 Agentur og engroshandel unntatt motorkjøretøyer
- 3 Detaljhandel unntatt motorkjøretøy
- 4 Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk);

Naer8

Er det innen....
VIS KORT NR 18

- (1 Hotellvirksomhet
2 Annen overnatting
3 Restaurantvirksomhet
4 Bardrift
5 Kantine- og cateringvirksomhet
6 Annen virksomhet innen hotell og restaurantnæringen);

Naer9

Er det innen.....

VIS KORT NR 19

- (
- 1 Jernbanetransport
 - 2 Transport med rutebil, sporvei og forstadsbane
 - 3 Rørtransport
 - 4 Sjøtransport
 - 5 Lufttransport
 - 6 Lasting, lossing og lagring tilknyttet transportvirksomhet
 - 7 Andre tjenester tilknyttet transport
 - 8 Reisebyrå, turistkontor og reisearrangørvirksomhet
 - 9 Annen transportformidling
 - 10 Posttjenester, budtjenester og distribusjonsvirksomhet
 - 11 Telekommunikasjoner);

Naer10

Er det innen.....

VIS KORT NR 20

- (
- 1 Bankvirksomhet
 - 2 Forsikring og private pensjonsfond
 - 3 Andre finansielle tjenester
 - 4 Hjelpevirksomhet for finansiell tjenesteyting
 - 5 Omsetning og drift av eiendom
 - 6 Utleievirksomhet
 - 7 Databehandlingsvirksomhet
 - 8 Juridisk, administrativ og organisasjonsteknisk tjenesteyting samt revisjon
 - 9 Arkitektvirksomhet og teknisk konsulentvirksomhet
 - 10 Teknisk testing og analyse
 - 11 Annonse- og reklamevirksomhet
 - 12 Formidling og utleie av arbeidskraft
 - 13 Etterforskning og vaktjeneste
 - 14 Rengjøringsvirksomhet
 - 15 Annen forretningsmessig tjenesteyting);

Naer11

Er det innen.....

VIS KORT NR 21

- (
- 1 Utenriktjeneste. Forsvar. Retts- og fengselsvesen. Politi- og påtalemyndigheter.
Brannvern
 - 2 Trygdevesen
 - 3 Annen offentlig administrasjon);

Naer12

Er det innen.....

VIS KORT NR 22

- (
- 1 Førskole og grunnskoleundervisning
 - 2 Undervisning på videregående skoles nivå

- 3 Undervisning på universitets- og høghskolenivå
- 4 Voksenopplæring og annen undervisning);

Naer13

Er det innen.....

VIS KORT NR 23

- (1 Helsetjenester. Sykehus, lege, tannhelse og andre helsetjenester
- 2 Veterinærtjenester
- 3 Sosial- og omsorgstjenester);

Naer14

Er det innen.....

VIS KORT NR 24

- (1 Kloakk og renovasjonsvirksomhet
- 2 Næringslivs- og arbeidsgiverorganisasjoner og yrkessammenslutninger
- 3 Arbeidstakerorganisasjoner
- 4 Andre interesseorganisasjoner
- 5 Produksjon, distribusjon og visning av film og video
- 6 Radio og fjernsyn
- 7 Nyhetsbyrå
- 8 Drift av bibliotek arkiv, museum og andre kulturinstitusjoner
- 9 Sport og idrett
- 10 Lønnet arbeid i private husholdninger
- 11 Annen tjenesteyting innen kultur, underholdning og personlig tjenesteyting);

Spm35a-c

Vi ber også om navn og adresse på virksomheten.

- («Spesifiser navn og adresse på virksomheten »);

Spm36a

Hva er ditt hovedyrke i denne bedriften?

ALFANUMERISK YRKESKODING

Spm38

Omtrent hvor mange ansatte har denne bedriften til sammen i Norge?

- («1 Mindre enn 20»
- «2 20 til 99»
- «3 100 til 199»
- «4 200 til 499»
- «5 500 eller over»
- «6 Vet ikke»);

Spm39

Er du.....

- (
 «1 ansatt uten tilsynsansvar,» (GÅ TIL SPM 40)
 «2 ansatt med begrenset tilsyns- eller lederansvar for 5 personer eller mindre,»
 (GÅ TIL SPM 40)
 «3 ansatt med mer omfattende tilsyns- eller lederansvar for mer enn 5 personer,»
 (GÅ TIL SPM 40)
 «4 selvstendig næringsdrivende uten ansatte,» (GÅ TIL SPM 41)
 «5 selvstendig næringsdrivende med ansatte,» (GÅ TIL SPM 41)
 eller
 «6 ubetalt familiemedarbeider» (GÅ TIL SPM 41));

Spm40

Har du.....

- (
 «1 *fast* stilling eller arbeidskontrakt *uten* tidsbegrensning»
 «2 *midlertidig* stilling eller arbeidskontrakt *med* tidsbegrensning»);

Spm41

Hvor mange timer i uka arbeidet du vanligvis på denne arbeidsplassen?

- (
 « TIMER»);

Spm42

Hvor mange uker har du arbeidet de siste 12 månedene? Regn også med ferie, fødselspermisjon, sykdom, streik og lockout.

- (
 « UKER» (HVIS 52; GÅ TIL SPM 51)

Spm43

Ønsket du å arbeide de ukene du ikke hadde arbeid de siste 12 månedene?

- (
 «1 Ja (GÅ TIL SPM 45)»
 «2 NEI»);

Spm44

Hvorfor ønsket du ikke å arbeide? (MARKER BARE ETT)

- (
 «1 Egen sykdom eller uførhet»
 «2 Omsorgsansvar for barn»
 «3 Andre personlige plikter eller familieplikter»
 «4 Gikk på skole eller var under opplæring»
 «5 Pensjonert»
 «6 Ikke interessert i å arbeide»
 «7 Annet, spesifiser: »);

GÅ TIL SPM 51

Spm45

Hvor mange uker var du uten arbeid de siste 12 månedene samtidig som du ikke var arbeids-søkende?

(« UKER (HVIS 00; GÅ TIL SPM 51)»);

Spm46

Hva er hovedgrunnen til at du ikke var arbeidssøkende disse ukene? (MARKER BARE ETT ALTERNATIV)

(«1 Egen sykdom eller uførhet»
«2 Omsorgsansvar for barn»
«3 Andre personlige plikter eller familieplikter»
«4 Ventet på oppheving av permittering»
«5 Ventet på at en jobb skulle begynne»
«6 Hadde ikke kvalifikasjoner eller erfaring nok til jobber som var ledige»
«7 For gammel til å arbeide/pensjonert»
«8 Annet, spesifiser: »);

GÅ TIL SPM 51.

Spm47

Ønsket du å arbeide i løpet av de siste 12 månedene?

(«1 Ja (GÅ TIL SPM 49)»
«2 Nei»);

Spm48

Hvorfor ønsket du ikke å arbeide? (MARKER BARE ETT)

(«1 Egen sykdom eller uførhet»
«2 Omsorgsansvar for barn»
«3 Andre personlige plikter eller familieplikter»
«4 Gikk på skole eller var under opplæring»
«5 Pensjonert»
«6 Ikke interessert i å arbeide»
«7 Hjemmeværende»
«8 Annet, spesifiser: »);

GÅ TIL SPM 62

Spm49

Hvor mange uker var du uten arbeid de siste 12 månedene samtidig som du ikke var arbeids-søkende?

(« UKER (HVIS 00, GÅ TIL SPM 62).

Spm50

Hva er hovedgrunnen til at du ikke var arbeidssøkende disse ukene?

- (
- «1 Egen sykdom eller uførhet»
 - «2 Omsorgsansvar for barn»
 - «3 Andre personlige plikter eller familieplikter»
 - «4 Ventet på oppheving av permittering»
 - «5 Ventet på at en jobb skulle begynne»
 - «6 Hadde ikke kvalifikasjoner eller erfaring nok til jobber som var ledige»
 - «7 For gammel til å arbeide/pensjonert»
 - «8 Annet, spesifiser: »

GA TIL SPM 62.

STILLES BARE TIL DEM SOM HAR/HAR HATT ARBEID SISTE 12 MND (JA SPM 30a ELLER 1,2 ELLER 13 I SPM 29)

INNLO/OVERGANGSTEKST: Så vil vi stille noen spørsmål om lesing og skriving på arbeidet.

Spm51

De følgende spørsmålene gjelder arbeidsstedet ditt (SOM OPPGITT I SPM35A).

Hvor ofte leser du som en del av ditt arbeid brev eller lengre notater, dvs. løpende tekst?

VIS KORT NR 25

- (
- «1 Daglig»
 - «2 Noen ganger i uka»
 - «3 En gang i uka»
 - «4 Mindre enn en gang i uka»
 - «5 Svært sjelden/aldri»;

Hva med rapporter, artikler i tidsskrift? Og hva med manualer, håndbøker, kataloger? Diagrammer, skjemaer? Regninger, fakturaer, budsjettoppstillinger? Materiale på fremmede språk? Veiledninger eller instruksjoner for medisin, resepter eller liknende?

Spm52

Hvor ofte arbeider/arbeidet du med informasjon på dataskjerm som en del av arbeidet ditt?

VIS KORT NR 26

- (
- «1 Storparten av arbeidstiden (minst 4 timer pr. dag)»
 - «2 Daglig, men mindre enn 4 timer pr. dag»
 - «3 Noen ganger i uka»
 - «4 Sjelden eller aldri»;

Spm53

Hva slags arbeidsoppgaver arbeider/arbeidet du med på dataskjerm?

OPPGI ALLE AKTUELLE ALTERNATIVER
VIS KORT NR 27

- («1 Tekstbehandling»
«2 Beregning, kalkulering»
«3 Salg, kundetjeneste, ordrebehandling»
«4 Bokføring, lagerhold, lønns- og personalrutiner, fakturering, rapportering»
«5 Manøvrering, kontroll, styring i f.eks. verktøymaskiner, roboter eller kontrollrom»
«6 Tekniske datasystemer, DAK/DAP, programmering, systemering»
«7 Annet»);

Spm54

Jeg skal igjen nevne forskjellige typer materiale og nå ber jeg deg si hvor ofte du skriver/skrev eller fyller/fylte ut noe av dette som en del av ditt arbeid.
Hvor ofte skriver/skrev du *brev eller lengre notater* som en del av arbeidet ditt?

VIS KORT NR 25

- («1 Daglig»
«2 Noen ganger i uka»
«3 En gang i uka»
«4 Mindre enn en gang i uka»
«5 Svært sjelden/aldri»);

b. Hva med formularer, fakturaer eller budsjettoversikter? c. Rapporter eller artikler?
c. Tekniske spesifikasjoner eller vurderinger?»);

Spm55

Hvor ofte gjør/gjorde du beregninger, dvs addering, subtrahering, multiplisering, dividering eller andre utregninger) som en del av arbeidet ditt? Er/var det hver dag, noen ganger i uka, en gang i uka, mindre enn en gang i uka, svært sjelden eller aldri.

VIS KORT NR 25

b. Måle eller beregne størrelse eller vekt. c. Beregne pris, kostnad eller budsjett.
d. Analysere større tallmaterialer.

Spm56

Vurderer du din evne til å lese norsk i forhold til hovedjobben din som...

- («1 utmerket,»
«2 god,»
«3 middels»
eller
«4 dårlig?»

«5 INGEN OPPFATNING/IKKE RELEVANT»);

Spm57

Vil du si at er jobbutsettene dine, f.eks. utsiktene til avansement eller ny jobb, er sterkt begrenset, noe begrenset eller ikke begrenset av din evne til å lese norsk?

- («1 Sterkt begrenset»
 «2 Noe begrenset»
 «3 Ikke begrenset»);

Spm58

Vurderer du din evne til å **skrive** norsk i forhold til hovedjobben din som...

- («1 utmerket,»
 «2 god,»
 «3 middels»
 eller
 «4 dårlig?»
 «5 INGEN OPPFATNING/IKKE RELEVANT»);

Spm59

Vil du si at er jobbutsettene dine, f.eks. utsiktene til avansement eller ny jobb, er sterkt begrenset, noe begrenset eller ikke begrenset av din evne til å skrive norsk?

- («1 Sterkt begrenset»
 «2 Noe begrenset»
 «3 Ikke begrenset»);

Spm60

Vurderer du regnekunnskapene dine i forhold til hovedjobben din som...

- («1 utmerket,»
 «2 god,»
 «3 middels»
 eller
 «4 dårlig?»
 «5 INGEN OPPFATNING/IKKE RELEVANT»);

Spm61

Vil du si at er jobbutsettene dine, f.eks. utsiktene til avansement eller ny jobb, er sterkt begrenset, noe begrenset eller ikke begrenset av regnekunnskapene dine?

- («1 Sterkt begrenset»
 «2 Noe begrenset»
 «3 Ikke begrenset»);

INNLI/OVERGANGSTEKST: De følgende spørsmålene gjelder eventuell utdanning eller opplæring som du har deltatt i de siste 12 månedene.

Spm62

Har du deltatt i noen utdanning eller opplæring i løpet av det de siste 12 måneder?
(SPESIFISER OM NØDVENDIG: KURS, PRIVATTIMER, BREVKURS, FORELESNINGER, STUDIESIRKLER, OPPLÆRING I FORM AV KURS PÅ JOBBEN, KUNST- ELLER HÅNDVERKSSTUDIER, KURS I FORBINDELSE MED FERIE ELLER FRITIDSINTERESSE ELLER ANDRE TYPER UNDERVISNING)

(«1 Ja»
«2 Nei (GÅ TIL SPM 76)»);

Spm63

Hvor mange kurs har du alt i alt tatt de siste 12 månedene?

(« kurs»);

Spm64

Hva het kurset? Dersom du har flere kurs som fører fram til en bestemt grad eller eksamen, ber vi om navn på programmet kursene var tilknyttet.

TRE SVAR ER MULIG

Spm65

Nå vil jeg gjerne spørre deg om (SETT INN KURSNAVN ELLER PROGRAMNAVN). Var denne utdanningen eller opplæringen finansiert av.....

a. deg selv eller familien din?

(«1 Ja»
«2 Nei»);

b. Var kurset finansielt støttet av arbeidsgiver? c. Av det offentlige? d. Av en fagforening eller en yrkesorganisasjon? e. Av andre? DERSOM NEI PÅ A-E: f. Var kurset gratis?

Spm66

Tok du denne utdanningen eller opplæringen med sikte på å oppnå...
(MARKER BARE ETT ALTERNATIV).

(«universitetskompetanse,»
«høgskolekompetanse,»
«videregående kompetanse, yrkesfag,»
«videregående kompetanse, teoretiske fag,»
«grunnskolekompetanse»
eller
«faglig eller karrieremessig oppgradering?»
«Annet»);

Spm67

Ble denne utdanningen eller opplæringen organisert av....
(MARKER ALLE AKTUELLE).

a. Universitet eller annen høyere læreinstitusjon?

(«1 Ja»
 «2 Nei»);

b. Voksenopplæringsinstitusjon? c. Kommersiell organisasjon, f.eks. et privat opplæringsfirma? d. Produsent eller leverandør av utstyr? e. Ikke-kommersiell organisasjon som f.eks. arbeidsgiversammenslutning, frivillig organisasjon eller fagforening? f. Arbeidsgiver eller morselskap? g. Andre?

Spm68

Hvor foregikk denne utdanningen eller opplæringen? Var det på en...
(MARKER BARE ETT ALTERNATIV)

(«Grunnskole»
 «Høgskole»
 «Universitet»
 «Handelsskole»
 «Arbeid»
 «Opplæringscenter»
 «Konferansesenter eller hotell»
 «Hjemme»
 «Aktivitetshus eller idrettsanlegg»
 «Annet sted»);

Spm69

Hvor mange uker varte utdanningen eller opplæringen?
DERSOM 0 UKER, GÅ TIL SPM71

Spm70

Hvor mange dager i gjennomsnitt i uka?

Spm71

Hvor mange klokke timer i gjennomsnitt om dagen?

Spm72

Hva var hovedgrunnen til at du tok denne utdanningen eller opplæringen? Var det...

(«av hensyn til karriere eller jobbmulighet, (GÅ TIL SPM 73)»
 «ut fra personlig interesse (GÅ TIL SPM 74)»
 «eller var det av andre grunner? (GÅ TIL SPM 74)»);

Spm73

Det du lærte under denne opplæringen eller utdanningen, bruker du det i arbeidet ditt eller i jobbsøking....

- («i stor grad,»
 «noe,»
 «svært lite»
 eller
 «ikke i det hele tatt?»
 «Ikke relevant»

Spm74

Hvem foreslo at du skulle ta denne utdanningen eller opplæringen? Var det...

(MARKER ALLE AKTUELLE)

- («Du selv»
 «Venner eller familie»
 «Arbeidsgiveren din»
 «Kollegaene dine»
 «Del av en kollektiv avtale»
 «Fagforeningen din»
 «Juridisk eller yrkesmessig krav»
 «Sosialtjeneste eller arbeidskontor»
 «Annet»
 «Vet ikke»);

Spm75

Ble denne utdanningen eller opplæringen gitt i form av.....(MARKER ALLE AKTUELLE).
Klasseromsundervisning, seminar eller kurs?

- («1 Ja»
 «2 Nei»);

Programvare for undervisning? Radio- eller TV-sendinger? Audio-/videobånd eller disketter? Lesemateriell? Opplæring i arbeidssituasjonen? Andre metoder? Spesifiser:

NÅR SPM 65-75 ER STILT FOR ALLE KURS NEVNT I SPM 64, GÅ VIDERE TIL SPM 76

Spm76

Har du fått tilbud om undervisning eller opplæring de siste 12 måneder som du *ønsket* å ta av hensyn til jobb eller karriere, men som du ikke tok likevel?

- («1 Ja»
 «2 Nei (Gå til spm 78)»);

Spm77

Hva var grunnene til at du ikke tok denne utdanningen eller opplæringen? (MARKER ALLE AKTUELLE).

- («1 For opptatt/hadde ikke tid»
- «2 For opptatt på arbeid»
- «3 Fikk ikke tilbud»
- «4 Familieplikter»
- «5 For dyrt/hadde ikke råd»
- «6 Manglet kvalifikasjoner»
- «7 Mangel på arbeidsgiverstøtte
- «8 Kurs gikk på upassende tidspunkt»
- «9 Språklige årsaker»
- «10 Helsemessige årsaker»
- «11 Annet»

Spm78

Har du fått tilbud om undervisning eller opplæring i forbindelse med hobby, fritid eller personlig interesse det siste året, som du ØNSKET å ta, men likevel ikke tok?

- («1 Ja»
- «2 Nei (GÅ TIL SPM 80»);

Spm79

Hva var grunnene til at du ikke tok denne utdanningen eller opplæringen? (MARKER ALLE AKTUELLE)

- («1 For opptatt/hadde ikke tid»
- «2 For opptatt på arbeid»
- «3 Fikk ikke tilbud»
- «4 Familieplikter»
- «5 For dyrt/hadde ikke råd»
- «6 Manglet kvalifikasjoner»
- «7 Mangel på arbeidsgiverstøtte
- «8 Kurs gikk på upassende tidspunkt»
- «9 Språklige årsaker»
- «10 Helsemessige årsaker»
- «11 Annet»

INNLI/OVERGANGSTEKST: De neste spørsmålene gjelder lese- og skriveaktiviteter i dagliglivet utenom arbeid og skole.

Spm80

Jeg skal nå lese opp noen aktiviteter. Fortell meg om du utfører hver av dem daglig, hver uke, hver måned, flere ganger i året eller aldri. Vi begynner med: a. Gå på biblioteket.

VIS KORT NR 28

- («1 Daglig»
 «2 Hver uke»
 «3 Flere ganger i året»
 «4 Aldri»);

b. Hva med å gå på kino, teater eller konsert. c. Gå på idrettsarrangement. d. Skrive brev eller annet på minst en side. e. Delta i foreninger, frivillige, humanitære eller interesse organisasjoner. f. Lese dagsaviser, ukeblader eller tidsskrifter. g. Lese bøker. h. Høre på radio, grammofonplater, kassetter, CD. i. Se på TV/video. j. Bruke datamaskin til tekstbehandling. k. Bruke datamaskin til annet.

Spm81

STILLES IKKE TIL DE SOM HAR SVART ALDRI PÅ SPM 80 i
Hvor lenge ser du vanligvis på fjernsyn eller video hver dag?

- («Ikke hver dag»
 «1 time eller mindre om dagen»
 «1 til 2 timer om dagen»
 «mer enn 2 timer, men mindre enn 5»
 «5 timer eller mer om dagen»
 «Har ikke fjernsyn eller video (GÅ TIL SPM 83)»);

Spm82

Hender det at du ser fjernsyn eller video på et annet språk enn norsk?

- («1 Ja»
 «2 Nei»);

Spm83a

Kjøper du daglig eller abonnerer du på dagsavis for tiden?

- («1 Ja»
 «2 Nei»);

Spm83b

Kjøper du for tiden ukeavis eller ukeblad?

Spm83c

Har du for tiden mer enn 25 bøker hjemme hos deg?

Spm83d

Har du flerebinds leksikon?

Spm83e

Har du ordbok?

Spm84

Jeg skal nå lese opp forskjellige typer skriftlig materiale, og vil at du ved hjelp av dette kortet skal fortelle hvor ofte du leser eller bruker dette materialet i dagliglivet utenom skole og arbeid. Vi begynner med: a. Brev eller lengre notater?

VIS KORT NR 29

- («1 Hver dag»
 «2 Noen ganger i uka»
 «3 Noen ganger i måneden»
 «4 Svært sjelden/aldri»);

b. Ukeaviser, tidsskrifter, artikler eller rapporter. c. Håndbøker brukerveiledninger, telefonkatalogen eller andre kataloger. d. Diagram eller skjema. e. Regninger, fakturaer, budsjettoppsett eller tabeller. f. Materiale på annet språk enn norsk. g. Veiledninger eller instruksjoner for medisin, resepter eller liknende.

Spm85

Følger du vanligvis med i nyheter, politikk og annet av allmenn interesse? Vil du si...

- («1 for det meste»
 «2 iblant»
 «3 bare tilfeldig»
 «4 eller så godt som aldri»

Spm86

Jeg vil gjerne vite hvordan du vanligvis får informasjon om nyheter, politikk og annet av allmenn interesse. a. Får du mye, noe svært lite eller ingen informasjon fra aviser?

- («mye»
 «noe»
 «svært lite»
 «ingen»);

b. Hvor mye informasjon får du fra ukeblader og tidsskrift? c. Radio? d. Fjernsyn? e. Familiemedlemmer? f. Venner eller arbeidskollegaer?

Spm87

Av og til trenger man hjelp av venner eller familimedlemmer for å lese eller skrive på norsk. a. Trenger du ofte, av og til eller aldri hjelp med å lese artikler i dagsaviser?

- («1 Ofte»
 «2 Av og til»
 «3 Aldri»
 «4 Uaktuelt»);

b. Hva med hjelp til å lese informasjon fra myndigheter, bedrifter, institusjoner o.l.? c. Fyll ut skjemaer av ulike slag, bank- eller postblanketter? d. Lese instruksjoner, f.eks. på

medisinemballasje? e. Lese informasjon på matvareemballasje? f. Gjøre enkle beregninger, dvs summere, trekke fra, gange eller dele? g. Skrive notater og brev?

Spm88

Leser du ofte, av og til eller aldri veiledninger og instruksjoner på engelsk?
MED VEILEDNINGER OG INSTRUKSJONER TENKER VI PÅ F.EKS
BRUKERVEILEDNINGER, VAREDEKLARASJONER FOR KOSMETIKK,
MATVARER, TEKNISKE ARTIKLER ELLER ANDRE PRODUKTER.

- («1 Ofte»
 «2 Av og til»
 «3 Aldri»);

Spm89

Hvordan vurderer du din egen evne til å **lese** norsk til hverdagsbruk? Vil du si du leser....

- («1 utmerket,»
 «2 godt,»
 «3 middels»
 eller
 «4 dårlig?»
 «5 HAR INGEN OPPFATNING»);

Spm90

Hvordan vurderer du din egen evne til å **skrive** norsk til hverdagsbruk? Vil du si du skriver....

Spm91

Hvordan vurderer du din egen evne til å **regne** til hverdagsbruk? Vil du si....

Spm92

Hvor fornøyd er du stort sett med din egen evne til å lese og skrive norsk? Vil du si du er...

- («1 svært fornøyd,»
 «2 ganske fornøyd,»
 «3 ganske misfornøyd»
 eller
 «4 svært misfornøyd»
 «5 HAR INGEN OPPFATNING»);

Spm93

STILLES BARE TIL PERSONER SOM ER ARBEIDSLEDIGE, DVS SVART 5-9 I SPM29

Dersom du bedret din lese- og skriveferdigheter, tror du da at sjansene din til å få jobb øker i stor grad, i noen grad eller i liten grad?

- («1 I liten grad»
 «2 I noen grad»
 «3 I stor grad»);

Spm94

a. Har du noen gang hatt nedsatt syn som ikke kan korrigeres med vanlige briller?

(«1 Ja»
«2 Nei»);

b. Har du noen gang hatt nedsatt hørsel? c. Hva med talefeil? d. Lærevansker? e. Andre forhold som har påvirket lese- og skriveferdighetene dine, og som har vart i mer enn seks måneder?

Spm95

HVIS JA PÅ ET AV SPM 94A-E

Hadde du (HER LEGGES INN SVAR FRA SPM 94 - ET AV GANGEN) mens du gikk i grunnskolen eller videregående skole?

Spm96

Har du (HER LEGGES INN SVAR FRA SPM 94 - ET AV GANGEN) nå?

INNLO/OVERGANGSTEKST: Så noen generelle spørsmål om husholdet.

Spm97

Hvor mange personer, inkludert deg selv, bor i din husstand?

(« PERSONER»);

Spm98

Oppgi hvilke av følgende inntektskilder du hadde i 1995.

DERSOM IO NØLER MED Å SVARE: Opplysningene er absolutt konfidensielle.

VIS KORT NR 30

(«1 Lønn som ansatt eller inntekt fra egen bedrift»
«2 Arbeidsledighetstrygd»
«3 Trygd i forbindelse med sykdom»
«4 Attføringsstønad»
«5 Barnebidrag, barnetrygd»
«6 Behovsprøvde bidrag, f.eks. bostønad og sosialstønad»
«7 Førtidspensjon»
«8 Folkepensjon»
«9 Tilleggspensjon»
«10 Privat tilleggspensjon»
«11 Renteinntekter, inntekter av obligasjoner eller aksjer, utbytte på investeringer»
«12 Blir forsørget av andre»
«13 Annet (stipend, lotterigevinster»);

Spm99

Hvor stor var din egen brutto inntekt i 1995? Med brutto inntekt menes inntekt før fradrag og skatt er trukket fra. Vi ber deg svare ved hjelp av dette kortet.

VIS KORT NR 31

Din personlige årsinntekt

- («1 Under 60 000 kr pr år»
 «2 60 000 - 120 000 kr pr år»
 «3 121 000 - 180 000 kr pr år»
 «4 181 000 - 240 000 kr pr år»
 «5 241 000 - 300 000 kr pr år»
 «6 Mer enn 300 000 kr pr år»
 «7 Ingen inntekt»

Spm100

Hva vil du anslå husholdningens samlede brutto inntekt til i 1995? Vi ber deg svare ved hjelp av dette kortet.

VIS KORT NR 32

Husstandens samlede årsinntekt

- («1 Under 120 000 kr pr år»
 «2 121 000 - 180 000 kr pr år»
 «3 181 000 - 250 000 kr pr år»
 «4 251 000 - 300 000 kr pr år»
 «5 301 000 - 400 000 kr pr år»
 «6 401 000 - 500 000 kr pr år»
 «7 Mer enn 500 000 kr pr år»
 «8 Ingen inntekt»

Spm101

Hvor mye av din samlede personlige inntekt i 1995 besto av lønn som ansatt eller inntekt fra egen bedrift?

DERSOM IO NØLER MED Å SVARE: Opplysningene er absolutt konfidensielle.
HAR IO PROBLEMER MED Å SVARE, BE OM SVAR I NÆRMESTE 10.000 KR.
HVIS INGEN INNTEKT MARKER MED 0.

«.....KR»

Spm102

Neste del av undersøkelsen inneholder oppgaver som du skal løse. Siden dette er en internasjonal undersøkelse, er oppgavene hentet fra flere forskjellige land. Noen oppgaver vil du synes er enkle, mens andre kan være vanskeligere. Det er helt i orden om du ikke klarer alle oppgavene, men det er viktig at du prøver på alle. Du kan bruke så lang tid du vil, og du kan gå tilbake til oppgaver som du har hoppet over eller ikke gjort ferdig, før du leverer oppgaveheftet til meg.

Ønsker du leseheftene på nynorsk eller bokmål?

- («1 Nynorsk»
 «2 Bokmål»);

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 96/37 E. J. Fløttum: Gruppering av næringer i offisiell statistikk. 36s.
- 96/38 E. Heilund: Dokumentasjon av lønnsstatistikken 1996: Utvalg, vektberegninger og gjennomføring av ESES. 63s.
- 96/39 B. Strand: D-nummerpopulasjonen. 22s.
- 96/40 K.N. Singh, V. Løwer, R. Wølner og T. Heimdal: Rutiner for produksjon av statistikk over kommunale helsetjenester. 50s.
- 96/41 T. Strøm og A.H. Tangen: Forprosjektrapport om EØS-tilpasning og samordning av regnskapsoppgaver for forsikringsselskaper. 151s.
- 96/42 M.V. Dysterud, L. Rogstad og P. Schønning (red.): Bærekraftig arealpolitikk og behovet for arealstatistikk: Seminar 27. august 1996. 151s.
- 96/43 D.Q. Pham og K.-I. Låstad: Sesongjustering av AKU på UNIX: Dokumentasjon av rutiner. 60s.
- 96/44 K.G. Lindquist og B.E. Naug: Makroøkonomiske modeller og konkurransevne. 12s.
- 96/45 R. Golombek og S. Kverndokk (red.): Modeller for elektrisitets- og gassmarkedene i Norge, Norden og Europa. 28s.
- 96/46 T.B. Martinsen: Behov og muligheter for statistikkproduksjon for noen næringer: Nace 75:25: Brannvern, 90: Kloakk- og renovasjonsvirksomhet, 91: Interesseorganisasjoner ikke nevnt annet sted, 93: Personlig tjenesteyting ellers, 95: Lønnet arbeid i private husholdninger, 99: Internasjonale organer og organisasjoner. 29s.
- 96/47 J.E. Sivertsen: Flyktninger og arbeidsmarkedet 4. kvartal 1995. 35s.
- 96/48 E. Lofthus: Yngre uførepensjonisters materielle levekår. 38s.
- 96/49 S. Blom: Holdning til innvandrere og innvandringspolitikk: Spørsmål i SSBs omnibus i mai/juni 1996. 37s.
- 96/50 I. Seliussen: Status for byggjekostnadsindeksane. 12s.
- 96/51 H.M. Teigum: Undersøkelse om kommunal og fylkeskommunal organisering 1996: Dokumentasjonsrapport. 54s.
- 96/52 A.K. Essilfie: Environmental Protection Expenditures in Norway. 18s.
- 96/53 F.R. Aune: Konsekvenser av en nordisk avgiftsharmonisering på elektrisitetsområdet. 22s.
- 96/54 M.V. Dysterud og P. Schønning: SSB-AVLØP. 187s.
- 96/55 E. Vassnes og I. Tuveng: Datagrunnlag for analyse av personers overgang fra utdanning til arbeid: Dokumentasjon. 58s.
- 96/56 K. Flugsrud, O.K. Hunnes og E. Lasson: Metode for beregning av energivarebruk og utslipp på grunnkretser: Beregninger for 1992 og 1993 for kommunene Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim. 61s.
- 96/57 T. Kalve: Bedre barnevernsdata på edb-lesbart medium. 42s.
- 96/59 A. Sundvoll og L. Solheim: Undersøkelse om kopiering på universiteter og høyskoler: Pilotundersøkelse: Dokumentasjonsrapport. 48s.
- 96/60 A. Sundvoll: Undersøkelse om levekår og nærmiljø i Bergen: Dokumentasjonsrapport. 53s.
- 96/61 A. Bråten: Populasjon og utvalg - konsumprisindeksen. 58s.
- 96/62 M. Kjelsrud og A. Torstensen: Innvandreres tilknytning til arbeidsmarkedet. Situasjonen i november 1994. Bruttoendringer mellom november 1993 og november 1994: Dokumentasjon og analyse. 170s.
- 96/63 H.M. Teigum: Samordnet levekårsundersøkelse 1996 - tverrsnittsundersøkelsen: Dokumentasjonsrapport. 57s.
- 96/64 Å. Kaurin: Emballasjestatistikk: Utprøving av metoder og forslag til metode for innhenting av data til en nasjonal statistikk over emballasjeavfall. 46s.

Statistisk sentralbyrå

Oslo:
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo

Telefon: 22 86 45 00
Telefaks: 22 86 49 73

Kongsvinger:
Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

ISSN 0806-3745

